CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

55 nci Birleşim

8 . 5 . 1975 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — Geçen tutanak özeti	**84**
II. — Gelen kâğıtlar	**84**
III. — Yoklama	**84**
IV. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	**84**
1. — İstanbul Üyesi Mehmet Feyyat'ın, Hâkim ve Cumhuriyet Savcı namzetlerinden stajyerliklerini bitirenlere hitaben Adalet Bakanının yaptığı konuşma konusunda gündem dışı demeci.	84:88
2. — Malatya Üyesi Hamdi Özer'in Devlet memurlarının güven, huzur ve istikrar duygusu içinde görevlerini yapmasının sağlanması konusunda gündem dışı demeci.	89
3. — Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın, Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye Cmhuriyeti arasındaki ilişkiler hakkında Senato Araştırması isteyen önergesinin dört aydır muamele görmemesi konusunda gündem dışı demeci.	89:93
4. — Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, zirai mücadele ilâçlarına yapılan zamma dair gündem dışı demeci ve Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı Korkut Özal'ın cevabı.	93:95
5. — Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Avrupa Ekonomik Topluluğu Karma Parlamento Komisyonunun 21 - 25 Nisan 1975 tarihinde yaptığı 19 ncu dönem toplantısı konusunda gündem dışı demeci.	95:96
6. — Cumhurbaşkanınca S. Ü. Fethi Çelikbaş'ın, ithalat ve ihracatımızın gelişmesi ve ödemeler bilançosu üzerindeki tesirleri konusunda gündem dışı demeci.	96:98
7. — A. P., C. H. P., Cumhurbaşkanınca S. Ü. Grup Başkanlıklarının Cumhurbaşkanınca S. Ü. Ecvet Güresin'in vefatı ile ilgili önergeleri. (4/235, 4/236, 4/237)	98
8. — Cumhurbaşkanınca S. Ü. Ecvet Güresin'in aziz ruhunu taziz için bir dakikalık saygı duruşu.	98
9. — Görev ile yurt dışına giden Millî Savunma Bakanı Ferid Melen'e, Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/609)	98:99
10. — Bütçe ve Plan Komisyonu Başkanlığının, Komisyon Sözcülüğüne Kahraman Maraş Üyesi Adnan Karaküçük'ün seçildiğine dair tezkeresi. (3/613)	99
11. — Bütçe Karma Komisyonu Başkanlığının, Komisyonlarının görev bölümüne dair tezkeresi. (3/612)	99

Sayfa

12. — Sayın üyelerden bazılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi. (3/611) 99

13. — Hastalığı dolayısıyle iki aydan fazla izin alan Ordu Üyesi Bekir Sıtkı Baykal'a ödeneğinin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi. (3/615) 99:100

14. — Aydın Üyesi A. Celâlettin Coşkun'a ödeneğinin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi. (3/614) 100

15. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim. 100

Sayfa

16. — Avrupa Konseyi Danışma Meclisine bağımsız üye seçimi. 100:101

V. — Sorular ve cevaplar **102**

A) Yazılı soru ve cevabı. *102*

1. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Özer Derbil'in, Orta Doğu Teknik Üniversitesi yöneticilerine dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem'in yazılı cevabı. (7/344) 102

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Bu Birleşim iki oturum yapan Genel Kurulda :

Yapılan yoklamalar sonucunda çoğunluğun bulunmadığı anlaşıldığından;

8.5.1975 Perşembe günü saat 15,00'te toplanılmak üzere Birleşime saat 16,10'da son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Kastamonu
Zihni Betil	*Mehmet Çamlıca*

Kâtip
Burdur
Ekrem Kabay

SORULAR

Yazılı soru

1. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, Çat Barajının ne zaman ikmal edileceğine dair yazılı soru önergesi, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir. (7/353)

II. — GELEN KÂĞITLAR

Raporlar

1. — Cumhuriyet Senatosu Konya Üyesi Mehmet Varışlı'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/593) (S. Sayısı : 476) (Dağıtma Tarihi : 6 . 5 . 1975)

2. — Cumhuriyet Senatosu Sakarya Üyesi Mustafa Tığlı'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/555) (S. Sayısı : 478) (Dağıtma Tarihi : 6.5.1975)

3. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/606) (S. Sayısı : 479) (Dağıtma Tarihi : 6.5.1975)

4. — Cumhuriyet Senatosu Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/507) (S. Sayısı : 477) (Dağıtma Tarihi : 6.5.1975)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Zihni Betil

KÂTİPLER : Mehmet Çamlıca (Kastamonu), Ekrem Kabay (Burdur)

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri; 55 nci Birleşimi açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapacağız.
(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır.

IV. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — İstanbul Üyesi Mehmet Fayyat'ın, Hâkim ve Cumhuriyet Savcı namzetlerinden stajyerliklerini bitirenlere hitaben Adalet Bakanının yaptığı konuşma konusunda gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Gündeme geçmezden önce yedi sayın arkadaşımız gündem dışı söz istemişlerdir. Önergelerini inceledik, kendilerine konuşma olanağını kabul ediyoruz. Ancak, gündemimizi de gözönünde bulundurarak, değerli arkadaşlarımın konuşmalarını mümkün olduğu kadar kısa süreli tutmalarını rica ederim.

Birinci önergeyi sunuyoruz:

C. Senatosu Sayın Başkanlığına

Hâkim ve Cumhuriyet Savcı namzetlerinden stajyerliklerini bitirenlere hitaben Sayın Adalet Bakanının konuşmalarının kamuoyunda ilgi ve tepkileri gözönünde tutularak, 6 Mayıs 1975 günlü Birleşiminde gündem dışı konuşmama müsaadeleriniz hususundaki taleplerimi arz ederim.

İstanbul
Mehmet Feyyat

BAŞKAN — Sayın Feyyat, buyurunuz.

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın senatörler;

Savcı stajiyerlerinin, namzetlerinin tayinleri dolayısiyle Adalet Bakanlığında, Sayın Adalet Bakanının yaptığı bir konuşmayı vesile ittihaz ederek konuyu huzurunuza getirmiş bulunuyorum.

Bu konuşma kamuoyunda genellikle menfî yönden tepkiyle karşılanmıştır ve kamuoyunu menfî yönden etkilemiştir. Ben, önce şunu arz etmek isterim:

Cumhuriyet Savcılariyle Bakan ilişkisinin, her politikacı ve her hükümet üyesi tarafından çok iyi bilinmesi gerekir. Ceza Muhakemeleri Usul Kanununda, Adalet Bakanlığına yargı göreviyle ilgili sadece bir yazılı emir yetkisi vardır. Muayyen ve müşahhas bir olayda Cumhuriyet Savcısı bigâne kaldığı takdirde, görevini yapmadığı veyahut da takdiri başka şekilde tecelli ettiği takdirde, yazılı emir yetkisi vardır; genel nitelik taşımaz.

Bu yetki dolayısiyle, bu yetkiyi işletmek valiler için de söz konusu olabilir. Şöyle ki, valiler gereken ihbarda bulunabilir. Savcı, valilerin bu ihbarını değerlendirmediği, uymadığı takdirde il valileri Adalet Bakanlığı kanaliyle aynen bu yazılı emri işletmeyi talep edebilirler. Adalet Bakanlığı, sadece belli ve muayyen konularda Türkiye Cumhuriyetinde bulunan her adliyede ve her yerde başsavcı durumundadır. Bunun dışına çıkamaz. Aksi halde o zaman kazaî göreve fuzulî yere; yani kaale alınmadığı halde gereksiz yere bir müdahale olacağı mütalaa edilir.

Umumiyetle Adalet Bakanları (Belli kesimden gelenler) her nedense, bu gereği öğrenememişlerdir ve bilememişlerdir. Bilmek istememişlerdir diyemiyorum; çünkü bilememişlerdir. Türkiye'deki yargı kuvvetinin, kaza hakkının, kaza yetkisinin önemini, icra ile ilişkisini bir türlü kavrayamadıkları kanaatindeyim.

Adalet Bakanlığı, ayrıca 2556 sayılı Hâkimler Kanunu ve 45 sayılı Savcılar Yasası gereğince bir hâkim veyahut da bir savcı hakkında (bilhassa bir savcı hakkında) tahkikat isteyebilir. Tahkikatı yapan müfettişler Adalet Bakanlığının emrindedir; ama bu tahkikatın soucunda karar verme yetkisi, olanağı yoktur. Böyle bir durum söz konusu olamaz. Bunun dışında, kala kala Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, (ki, Hukuk

İşleri Genel Müdürlüğünün bütün tasarrufları istişarî niteliktedir) Müdürler Kurulunda, Savcılar Kurulunda dahi üye değildir, tamamiyle Adalet Bakanlığının yardımcısı durumundadır. Bana kalırsa, Adalet Bakanlığının en etkin, en önemli görevi, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün daha iyi bir şekilde tedvin edilerek genişletilmesi ve Bakanlığı, Kanunlar Bakanlığı haline getirmek gibi bir durumun yaratılmasına hizmet etmektir. Her ne kadar politik yönden bize ters düştüyse de bu konuyu gayet iyi kavramış, anlamış ve bu mesele üzerine parmak basmasını bilmiş Sayın İsmail Arar'ı bu konuda, bu mevzuda saygiyle anmayı huzurunuzda bir borç bilirim. Bunun dışında; Adalet Bakanlığının levazımatiyle, bütçesiyle, giderleriyle ilgili...

Bundan başka, Adalet Bakanlığının; bilhassa Adalet Bakanının Cumhuriyet Savcılarına «Şu, bu yönde görev yapın» diye görevlerine yön vermesi tamamiyle gereksizdir.

Yargıtay Başsavcısına veya herhangi bir savcıya ha lâlettayin bir insan, ha Adalet Bakanı veya diğer bir bakan akıl göstermiştir; arasında hiçbir fark yoktur. Bunun çok iyi bilinmesi gerekir; çünkü Adalet Bakanının gerçek görevi, kanunların hazırlanmasında Bakanlar Kurulunu irşat edecek kuvvetli yasaların hazırlanmasında maharet göstermektir. Maalesef bu maharetten yoksun oldukları içindir ki, sadece kendi görevleri dışında bazı konularla iştigal etmektedirler ve ben buna, vatandaşı yanıltmak, dolayısıyle bir nevi (Ben buna otorite demiyeceğim de) ilkel bir bekçinin fors düşkünlüğü derim huzurunuzda. Maalesef bu böyledir. Otoritenin, mesuliyet duygusunun, yerini forsa, basit gösterişlere yavaş yavaş terk etmesinin tecellisini bunda idrak etmekteyim. Bu konuyu yazılı olarak daha detaylıca arz edeceğim.

Kişisel gayretlerimiz sonunda, didinme ve çabalarımızla, hiç kimsenin düşünmek istemediği veya farkına varamadığı, hattâ varmak istemediği Anayasamızın 137 nci maddesine ters düşen, 2556 sayılı Yasanın 63 ve 45 sayılı Yasanın 77 nci maddeleri yüksek Anayasa Mahkemesine intikal ettirilmiş ve iptal ettirilmiştir. Yüce Parlamento eski görüşünü tekrar ederek, o görüşe uygun yasa çıkarmasına rağmen, pek çok mahkemelerin Cumhuriyet Savcıları ve hâkimlerin talepleri ve hâkimlerin benimseme kararlarıyle ve son olarak da Cumhuriyet Halk Partisi Müşterek Grupu tarafından tekrar yüksek Anayasa Mahkemesine intikal ettirilerek yeniden iptal ettirilmiştir.

Anayasanın iki fıkradan ibaret savcılarla ilgili hükmünün, 1,5 sayfa halinde geniş kapsamlı bir biçimde yeniden düzenlenmiş olduğunu gözden ırak tutmamak lâzım. Ben bunun mutluluğunu duymaktayım. Hayatım boyunca, küçücük bir memurken, Anayasanın 2 satırlık maddesini 1,5 sayfa haline getirmenin kıvılcımını attım. Uğraştım, didindim, sonunda partiler ve diğer mahkemeler de buna iştirak etti ve neticede bu Yüce Meclis 1,5 sayfalık Anayasa maddesini kabul etti. Aklının köşesinden geçmezken, işte ben, bu Yüce Meclise dağarcığımda bu hediye ile geldim. Çünkü, Anayasanın bir maddesini veya bazı maddelerini değiştirmenin Türk Tarihinde nicelerinin asılmasına, ne kanlı kavgalara sebebiyet verdiği malûmunuzdur. Demek demokratik rejim içerisinde özgürlük ieçrisinde bir küçücük memurun bir Cumhuriyet Savcısının yüksek mahkemeler huzuruna getirip, Anayasa değiştirme olanağına sahip olduğunun bilinmesini, özgürlüğün timsali Yüce Parlamento tarafından istemek hakkımdır. İşte, lâlettayin 1 - 2 gazete sayfasındaki bir makaleyle, şu bu sathî beyanatla huzurunuza gelmiş değilim. Bu Anayasa maddesinin 1,5 sayfa haline getirilmesinde büyük bir çabam vardır; ama Sayın Bakan bu Parlamentoya hangi dağarcığıyle, hangi hediyesiyle gelmiştir? Bunun muhasebesini yapacağım. Parlamentoya sakal sıvamakla gelmiştir.

Bütün davletlerde ve özellikle çağdaş uygarlığa ayak uyduran medenî toplumlarda, suçların kamu adına kovuşturulması zorunluğu karşısında, özellikle Türkiye'mizde Cumhuriyet Savcılığının adaletin en yeni bir kurumu sayıldığı izahtan varestedir. Medenî ve modern toplumlarda Cumhuriyet Savcıları siyasî etkilerden uzak kalmaktadır. Sadece yasalar emrinde görev yapan kutsal organlar olarak kabul edilmişlerdir. Cumhuriyet Savcılarının görevleri başındaki tarafsızlığı ile, özel hayatında memleket sorunlarıyle ilgili neşriyat ve uğraşıları arasında çelişki yoktur. Buna bilhassa bütün politikacılara arz etmek isterim. Bir memurun, bir savcının, bir öğretmenin görevinde objektif olması halinde, özel hayatında memleket sorunlarıyle ilgili makale ve neşriyat yapması aktif politika değildir. Aktif politika, şu veyahut da bu siyasî kadronun leh ve aleyhinde mütalaa beyan etmektir.

Bu itibarla gericiliğin; aşırı gericiliğin tehlike olduğunu, komünizmin tehlike olduğunu, Anayasamızın sosyalizme açık olduğunu, Anayasamızın vicdan hürriyetini gerektirdiğini söylemek, yazmak her memurun kutsal görevidir; aktif politika değildir bu, ama bu suçları işlemek isteyen bir iktidar «Niçin bu-

nu söylüyorsun?» der. Tarih boyunca, bu kompleks, bu aşağılık duygusu içerisinde iktidarların bu tip memurların sırtına bindiğini müşahede ettik.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Ne diyor bu adam?...

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Çok güzel diyor; öz Türkçe konuşalım.

Cumhuriyet Savcılarının görevleri başındaki tarafsızlığiyle özel hayatlarında memleket sorunları arasında bir çelişkinin söz konusu olmadığını izah ettikten sonra, şu misali huzurunuza getirmek istiyorum.

Anayasamızın esprisi içerisinde, bazı memurlar çeşitli değişik davranışlar içerisinde eylemlere giriştiler; bilhassa öğretmenler boykotu bunun bariz bir misalidir. Bununla ilgili olarak bir savcı suçtur dedi, diğer bir savcı suç değildir dedi, muhalefet, memurlarla ilgili kuruluşlar şöyle mütalâa buyurdu, başkaları böyle mütalâa buyurdu ve neticede bir kavram anarşizmi aldı yürüdü. Ben bunu grev midir, değil midir konusunda suç olmadığı kanaatiyle Yüce Mahkemeye götürdüm; ama Yüce Mahkeme bunun bugünkü yasalar içerisinde grev olarak mütalâa edileceğini karara bağladı ve Sayın Süleyman Demirel Ceza İşleri Genel Kurulunun bu kararını aynen Yüce Meclislere ibraz etti. Bu olanağı özgürlük içerisinde kim sağladı?... Yıllar boyu daima demirökçe altında ezilen bir Cumhuriyet Savcısı. Ama o zamanın iktidarına hulûs çakan, gelişigüzel şekilde, sadece sizdenim şuyum, buyum demek suretiyle kulüplerde şurada burada riyaya, irticaya, icra tahakkümüne müsteniden hulûs çakan bürokratlardan bu faydayı temin edemediniz. Bu nedenle şunu arz etmek istiyorum: Gerçek haysiyetli bir idarede her memur haysiyetlidir. İdare ciddî olur ise, memur ona yönelir, aksi halde kusulur.

Amerika Birleşik Devletlerinde New - Orleans Savcısı, «Johnson, Kennedy'nin katillerini koruyor ve delillerini gizliyor» diye beyanatta bulunmuştu. Bu bir aktif politika değildi. Bize göre aktif politika sayılır; ama bunu, Amerika'yı Kâbe haline getirmek isteyenlere mantık ilâcı olarak tavsiye ederim.

Sayın eski Kontenjan, bugün Cumhuriyet Halk Partisi Senatörü Batur ile Sayın İlhami Sancar'a bir Cumhuriyet Savcısından gelen telgraftan bahsedeceğim. Kendilerinden alamadım; Sayın Adalet Bakanı kendileriyle temas eder, tarihini alır, müfettişleri kanaliyle postaneden bunu temin edebilir. Sayın İlhami Sancar'a, Sayın Batur'a, «Niçin Cumhuriyet Halk Partisine gidin» diye bir Cumhuriyet Savcısı protesto telgrafı çekiyor; bu aktif politika mütalaa edilmiyor.

MEHMET NURİ ÂDEMOĞLU (Adana) — Şahıslarla uğraşma şimdi.

BAŞKAN — Sayın Feyyat, biliyorsunuz, benden iyi biliyorsunuz; Tüzüğümüz «Bir üyenin gündem dışı bir diyeceği varsa...» diyor. Konuşmaya başlıyalı...

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Esas, tavsiyesinin hududunu, çizgisini arz ediyorum.

BAŞKAN — Müsaade buyurursanız, Hükümeti denetlemek için de Tüzüğümüzde mekanizmalar var.

Gündem dışı konuşmak üzere yedi sayın üyenin önerge verdiğini arz ettim.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Bu itibarla bunu bir ihbar olarak mütalaa ediyorum. Aktif politikanın ne olduğunu bir gazetede memleket sorunlariyle ilgili olarak yazı yazan bir memura, bir öğretmene, bir savcıya değil de, politikaya bu şekilde, şe'nî ve denî şekilde giren bu tip bir Cumhuriyet savcısı hakkında tahkikat açmak bir yönetici için haysiyetin tâ kendisidir.

Yasalarımıza nazaran Adalet Bakanının savcılar üzerinde sadece idarî yetkisi vardır. Yargı görevlerinin yürütülmesinde savcılar Bakanlığa bağlı değildirler ve olamazlar; ancak Bakanın yazılı emir suretiyle dava açtırma yetkileri vardır. Cumhuriyet savcısı duruşmada bununla da bağlı değildir. Bu nedenle, yazılı emir kuralının Cumhuriyet savcısı ile Bakan ilişkisinin yasalarla sınırlandırılmış bir biçimi olduğu keza izahtan varestedir. Bu nedenle, ceza kovuşturmasının, kamu adına Cumhuriyet savcısının tekelinde olduğu unutulmamalıdır; ancak şahsî ceza davaları hariç tabiî. Ne hazin tecellidir ki, Adalet Bakanlarının yazılı emir yetkilerini kullanmamakla, gayri kanunî yollarla, gizli ve şifahî veya telefonla, siyasî maksatlarını telkin ettirmeye kalkışmaları garibesi ve komikliği abesle iştigalden başka bir şey olmamakla beraber, üzücü sonuç vermektedir, ama Cumhuriyet Savcıları bunu ellerinin tersiyle itmesini biliyorlar. Bugün, âmaline göre bir Cumhuriyet savcısı bulmak, keşfi radyum kadar güç olan bir madeni bulmak zordur. Bulamazlar; çünkü Mahmut Esat Bozkurt'tan bu yana adaletin bünyesi bu kadar perçinleşmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında merhum Mahmut Esat Bozkurt; «Cumhuriyet savcıları, Meriç'in kıyılarında çalışan Türk köylüsünün kaybolan sapanından tutunuz da, bu vatanda yaşayanların uğrayacakları en ufak bir haksızlıktan, hatta Bingöl dağla-

rının ıssız kuytularında nafakalarını bekleyen öksüzlerin gözyaşlarında siz sorumlusunuz.» buyurmuşlardı. Anayasamızın, yargı erki ve Cumhuriyet savcılarıyle ilgili hükümlerinin değiştirilmesinden önce; yani tefriki kuvvaeye tam mânasiyle sarahat vermeyen 1924 tarihli Anayasamızın cari olduğu harp sonrası ve her türlü isyanla kargaşalıkların bulunduğu bir sırada bu özlük aşkını terennüm ve telkin eden merhum Mahmut Esat Bozkurt ile bugün için kuvvetler ayrılığının mutlak bir surette cari olduğu devrimizle ilgili olarak sayın Bakanın ne düşündüğünü öğrenmek zamanı gelmiştir. O zaman da komünizm ve anarşizm tehlikesi vardı, 1917 Rus İhtilâlinin tesirleri zayıf ülkeleri sarsabilirdi, ama buna rağmen komünizmle mücadelenin tek yolunun, hak aramada fırsat eşitliği, sosyal adalet ile açlık ve sefaletin önlenmesi olduğu gerçeği o zaman benimsendiği halde, günümüzde neden benimsenmesin? Neden sefalet istismarı olarak nitelensin?

Şimdi, sayın Adalet Bakanının kuşku verici görüş ve inanışları ile davranışlarına bir göz atalım.

Sayın Bakan der ki; «Anayasamız ve kanun hâkimiyetini tanımayan komünizm ve her çeşit anarşiye, Anayasa ve kanun dışı eylemlere girişenlere karşı, millî bütünlüğü zedeleyici, milleti ve ülkeyi bölücü, Cumhuriyeti tahrip edici faaliyetlere tevessül edenlerle mücadelede teminat olacaksınız.» Doğru. Şimdi sonrasına bakalım: «Anayasamız geniş manada fikir ve vicdan hürriyetini kabul eden bir Anayasadır. Bu Anayasa, ayrıca hürriyetlerin kötüye kullanılmasına asla müsaade etmemiştir. Bu konuda Anayasamızın vazettiği temel prensiplerin, tatbikatı, mazlumlarımızla ilgili hususi kanunlar ve bilhassa vicdan hürriyetleriyle ilgili mevzuat gözönünde bulundurularak ona göre muamele edilmesi...» mealinde, yazıları küçük olduğu için okuyamadığım sözler.

Şimdi, sayın senatörler dikkat buyurunuz, 141, 142'de hepimizin ittifak ettiği gibi, «Görevinizi yapın» diyor, 163'e gelince, sakın, dikkatli olun, diye orada göz kırpmasını gayet açık ve seçik bir şekilde beyanla lafzen ifade buyuruyor sayın Bakan. Zaten, sayın Bakanın (Biraz evvel arz ettiğim gibi) bu konuda yetkisi yoktur. Gencecik, Atatürk Cumhuriyetinin Savcıları buna bıyık altından gülüp geçmişlerdir, ciddiye almamışlardır. Adalet Bakanının bu konuda yetkisi yoktur, görevi de değildir. Buna rağmen bir ağabey olarak, bir meslektaş olarak, bir telkinde bulunmak istiyordu ise (Her senatör de bu telkinde bulunabilir kamuoyuna karşı) bunu her halde kanun maddeleri arasında eşitliğin gözönünde bulundurulması ve bütün suçların aynı derecede seyyanen tahkik edilmesini ve bütün maddelerin aynen tatbik edilmesini istemekten ibaret olduğunu, Yüce Senato huzurunda söylemek gereksizdir her halde.

Sayın Bakanın, genç savcılara «Türk Ceza Kanununun 141 - 142 maddelerini işletiniz; ama 163 ncü madde ile 6187 sayılı Kanunda dikkatli olunuz, daha doğrusu uygulamaktan kaçınınız» demek istediği kanaatine varmış bulunmaktayız. Bunu Yargıtay Başsavcısı veyahut da bir il Cumhuriyet Savcısından duymuş olsa idim, daha çok kuşku duyar ve ciddiye alırdım. Çünkü, vilâyet savcısının muavinler üzerinde yetkisi vardır. Cumhuriyet başsavcısı yetkilidir; ama adalet bakanlarının yıllar boyu gösterdikleri işgüzarlık ve kanunsuzluklardan bir kaçına muhatap olan sabık; İstanbul, İnegöl, Nusaybin, Van, Çerkezköy gibi bir sürü sürgün olduğum yerlerde naçiz şahsım, bir fırsatını bularak bakanlara, bu suiistimal imkânını veren iktidarlarını Anayasa Mahkemesi nezdinde nezetmesini bilmiş bir kimseyim.

Bu itibarla, sayın Bakan bu konuda en az benim kadar bunu bilen ve bu konuda benden daha yetenekli olan genç Cumhuriyet Savcılarına böyle gelişi güzel konuşmasınlar; bu konuşmalarının yerini biraz sonra arz edeceğim.

BAŞKAN — Sayın Feyyat, 20 dakikayı geçti konuşmanız efendim. Bu gündem dışı konuşmadır, istirham ediyorum. Gündemimizde birçok maddeler var.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Şimdi bitiyor efendim.

Genç savcılarımızın, Adalet bakanlarının bu nevi tutarsız beyanlarını ellerinin tersiyle iterek, yasaların ışığı altında ister soldan, ister sağdan gelsin her türlü anarşik fillere karşı amansız mücadele edeceklerinden kuşkumuz yoktur. kürsüden Yüce Senatoda sayın senatörlerin huzurunda, bütün Türkiye Cumhuriyeti savcılarına ister sağdan, ister soldan gelsin, her türlü anarşik olayları ellerinin tersiyle itmesini bileceklerini ifade etmek isterim.

Sayın Bakan, bu konuyu henüz bilinçlenmemiş sadece esas ruhu gibi, Müslümanlıkla ilgisi olmayan, sadece kalıplaşmış şeriatçılık içerisinde beyinleri yıkanmış bazı art düşünceli kimselere bunları övünerek söyleyebilir; ama Cumhuriyetin savcılarına bunu söyleyemez. Bunu huzurunuzda tekrar arz etmeyi bir görev saydım.

Saygılarımı sunarım.

2. — Malatya Üyesi Hamdi Özer'in Devlet memurlarının güven, huzur ve istikrar duygusu içinde görevlerini yapmasının sağlanması konusunda gündem dışı demeci.

BAŞKAN — İkinci önergeyi sunuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Devlet memurlarının güven, huzur ve istikrar duygusu içinde görevlerini yapmalarını sağlamak için, Hükümetin ve ilgililerin dikkatini çekmek üzere gündem dışı konuşmak istediğimi saygı ile arz ederim.

Malatya
Hamdi Özer

BAŞKAN — Sayın Özer, buyurunuz. Sizden de mümkün olduğu kadar kısa konuşmanızı rica edeceğim efendim.

HAMDİ ÖZER (Malatya) — Sayın Başkan, sayın senatörler;

Memur atamaları konusunda şu veya bu partiyi eleştirmek suretiyle değil de, devam etmekte olan bir zihniyeti dikkatlerinize arz etmek üzere maruzatta bulunacağım.

Türkiyemizde çok partili dönem başladıktan sonra, Devlet memuriyetinde güven, huzur ve istikrar sarsıntıya uğramıştır. Hükümetler değiştikçe, memurlar değişmekte; Devlet memuru, Hükümetin ve daha doğrusu bakanın parti memuru haline sokulmaya zorlanmaktadır. İktidara gelenler derhal memurlara musallat olur, onları görevinden alır, ya da görevlerini terke zorlar. Bunu hangi partiler yapar, diye sormaya gerek yok; bunu tüm siyasî partiler yapmaktadır.

Her siyasî parti, memur atamalarını, muhalefette iken memur kıyımı diye, kınar, iktidara gelince memur uyumu diye savunur.

Şimdi soruyorum; dün kınadığınızı bugün neden yaptınız, dün yaptığınızı bugün neden kınıyorsunuz? İşte bütün gerçek burada. Görülüyor ki, hükümet ve muhalefet yer değiştirdikçe aynı kınama ve aynı savunmaları birbirine devir - teslim etmekte ve bundan devlet memurları tedirgin olmaktadır.

Devlet memuriyeti daimilik ifade eder. Eğer bir memur, kanunlara, nizamlara, amirlere itaat ediyorsa, o memur devlete olduğu kadar, Hükümete ve dolayısıyle onun partisine de yararlı hizmet ediyor demektir.

Daha uyumlu çalışmak için, atamalar yararlı ise, bunu bir protokol ile tespit etmek lâzım, (Bilhassa seçimlere yakın) ondan sonra ne kınama ne de savunma olmamalı, herkes dilediği gibi, dilediği şekilde tasarrufta bulunmalıdır ki; elbette bunun da ne kadar sakat olduğunu bu cephesiyle takdir buyurursunuz.

Sayın senatörler;

Bazı yüksek dereceli memurları gördüğüm zaman inanınız, onları müşkül duruma sokmamak için başımı çevirererekten geçiyorum. Eminim ki, birçoklarınız da bunu yapmaktasınız. Birçok vatandaşların işleri olduğu halde, yüksek derecedeki memurların dairesine gitmekten kendimiz için değil de, onların hesabına çekiniyoruz. Bu, Devlet memuru için büyük bir üzüntü, hatta memleket davaları için de, memleketin kalkınması yönünden de her bakımdan tehlikeli bir tutumdur.

Bakıyorsunuz ki, Devletin planlaması bir Hükümet planlaması halinde tevziata tabi tutuluyor.

Sayın senatörler;

Bütün bu Devlet memurlarının huzursuzluğu, halkın onlara olan güvenini, onların da bizlere olan güvenini sarsmaktadır. Bu durum karşısında Sayın Devlet Başkanımızdan, milletçe ve Devlet memurlarınca beklenen bir umut noktası vardır; bütün umut, Devletin başı olan Cumhurbaşkanımızın, Devletin memurları üzerine eğilmesi ve onların atanmasını gerektiren kararnameleri incelerken, gösterilen gerekçeler üzerindeki hakiki gerçekleri görebilmesidir. Bunu da göreceğine inanıyoruz ve bu umutlar içinde bulunuyoruz.

Beni dinlediğinizden dolayı hepinize saygılarımı sunar; muhalefette bulunan ve iktidarda olanlar yer değiştirdikçe, bu konu üzerinde hassasiyetle durmalarını önemle diler, tekrar saygılarımı arz ederim.

3. — Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkiler hakkında Senato Araştırması isteyen önergesinin dört aydır muamele görmemesi konusunda gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Üçüncü önergeyi sunuyoruz.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Amerika Birleşik Devletleriyle Türkiye arasında geçen ilişkiler için verdiğim araştırma önergesinin 4 aydır muamele görmemesi ve buna ilişkin konularda gündem dışı bir konuşma yapmak istiyorum.

Gereğine müsaadelerinizi saygı ile rica ederim.

Erzincan
Niyazi Ünsal

BAŞKAN — Sayın Ünsal, önergenizde araştırma önergenizin 4 aydır muamele görmemesi ve bu-

na ilişkin konularda konuşmak üzere söz istiyorsunuz. Önergenizin muamele görmemesi konusu üzerinde gündem dışı konuşmak üzere size söz veriyorum; zira «Gündem dışı muamele görmemesi» sözlerinden sonra önergenizde «Buna ilişkin konularda» diyorsunuz. Araştırma önergenizin kapsamına giren konulara girmemenizi, sadece önergenizin, uzun süre işlemsiz kalmasına münhasır olarak konuşmanızı bilhassa rica edeceğim, buyurunuz.

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Sayın Başkan, ben fazla genişletmeyeceğim. Yalnız buna bir yerde mecburum. Çünkü önergeyi neden gündeme koymadıklarını Yüce Senatoya izah etmeye çalışacağım. Bunu, araştırma istediğim konuları anlatma anlamında almamanızı istirham ederim.

BAŞKAN — Efendim, gündem dışı konuşma isteğinizi esas itibariyle kabul ediyorum. Gündem dışı önergenizin işlem görmemesi konusunda konuşabilirsiniz; ama bu vesileyle araştırma önergenizin kapsamına girdiğiniz takdirde, araştırma önergenizi gündem dışı konuşma vesilesiyle işleme tabi tutuyor durumda olursunuz. Yani Tüzük buna imkân vermez.

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Gündeme neden alınmadığını izaha çalışacağım.

BAŞKAN — Yani, Tüzüğün doğru uygulanması konusunda bana yardımcı olmanızı tekrar istirham ederek, sizi kürsüye davet ediyorum.

NİYAZİ ÜNSAL (Erzincan) — Sayın Başkan, sayın senatörler;

Amerika Birleşik Devletleriyle Türkiye arasındaki Anlaşmaların gözden geçirilmesi için 9 . 1 . 1975 tarihinde Senato Başkanlığına bir araştırma önergesi verdim. İstedim ki, Amerika Birleşik Devletleri Parlamentosunun iki Devlet arasında geçen Anlaşmaları tek taraflı olarak bozduğu ve siyasî istismar konusu yapmaya başladığı günlerde, Türkiye Senatosu da, konuyu kendi açısından değerlendirsin, gerçekleri ortaya koysun. Ama, bu olanak dört aydır Senato Başkanı tarafından engellenmiştir.

Senato Başkanlığı; 9 . 1 . 1975 tarihinde verdiğim önergeye 21 . 1 . 1975 tarihli yazılarıyle cevap vermiş ve «Önergeniz İçtüzüğün 133 ncü maddesine uymadığı için geri çevrilmiştir» demiştir.

Takdir edersiniz ki, Senato Başkanlığının verilen önergeler üzerinde böyle bir işlem yapmaya hakkı ve yetkisi yoktur. Bir önergenin usul ve esas yönünden inceleme ve değerlendirme yeri Senato Genel Kuruludur. Buna rağmen ben, 22 . 1 . 1975 tarihli yazıyle önergemin 133 ncü maddeye uygunluğunu gerekçeleriyle kendilerine bildirdim. Şahsen iki kez gidip görüştüm; ama aradan dört ay geçtiği halde önerge yine işlem görmemiştir. Bu tutumuyle Senato Başkanı yetkileri dışına çıkarak görevimizi yapmayı engellemiştir.

Sayın senatörler;

Amerika Birleşik Devletleri Parlamentosunda Türk - Amerikan ilişkileri üzerinde önemli görüşmeler yapıldığı sırada, bizim Parlamento da etkili bir çalışmanın başlamamış olmasını doğru bulmuyoruz. Öyle anlaşılıyor ki, bazı yetkililer ortaya çıkan acı gerçeklere rağmen, Türk - Amerikan ilişkileri üzerinde durmayı sakıncalı buluyor, bugüne kadar olduğu gibi, bundan böyle de işlerin kapalı kalmasını istiyor, ilişkilerin açığa çıkmasını, halk tarafından bilinmesini istemiyor. Son günlerde bu kanımızı kuvvetlendiren görünümler izliyoruz. Hâlâ Amerika'yı Türkiye'ye yardım eden dost ve müttefik bir Devlet olarak tanıtmanın çabası içinde olanlar var. Onur kırıcı demeçlerle, yetkili yetkisiz görüşmelerle eski ilişkilerin devamını istiyorlar. İlişkilerin kesilmesi şöyle dursun, zayıflamasından endişe ediyorlar. Amerika Parlamentosunun durumu, eski haline getirmesi için elden geleni yapıyorlar. Öyle bir görünüm veriliyor ki, sanki Amerika ilişkileri kesilince Türkiye batacak. Aman bunları darıltmayalım, işi fazla kurcalamayalım belki durum düzelir. Benim önergemi engelleme çabası da bunlardan biridir.

Önergemi engelleyenler, bu işlerin fazla kurcalanmasını istemeyenler iyi biliyorlar ki, sağlıklı bir araştırma yapıldığı zaman; işlerine gelmeyecek düşündürücü, utanç verici belgeler ortaya çıkacaktır.

Dikkat ederseniz «belgeler» diyorum, «gerçekler» demiyorum. Çünkü, gerçekler tüm açıklığıyle ortadadır. Türk Ordusunu, giyimiyle, eğitimiyle, silâhı ve komuta zinciriyle Amerika Ordusuna benzeteceğim diyenlerin, 25 yıldan beri işlediği suç ve sonuç ortadadır. Bir ordunun, bir başka ülkenin tekelinde bulunan silâh standartlarına bağlı kalması, o ordunun intiharını hazırlamadır. Ordumuzu NATO ve Amerika standartlarına göre hazırlamaya öncülük edenler, şimdi, «Amerika standartlarına göre hazırlanan silâhların yedek parçaları temin edilmezse ordumuz manevra bile yapamaz» diyorlar. Anlaşılan...

BAŞKAN — Sayın Ünsal, size söz verirken de Tüzüğümüz hükümlerini uygulamada Başkanlık Divanına yardımcı olmanızı tekrar tekrar rica ettim. Şimdi, Tüzüğümüzün 6 ncı maddesi, Başkanlık Di-

vanı üyelerinin tek başına üzerlerine aldıkları işlerden dolayı yapılacak itiraz ve şikâyeti inceleme yetkisini Divana veriyor.

Tüzüğümüzün bir de 12 nci maddesi var; «Cumhuriyet Senatosu üyeleri, Başkanlık Divanının veya Divan üyelerinden her birinin karar ve işlemleri hakkında Başkandan yazılı veya sözlü soru sorabilirler» diyor.

Gündem dışı konuşma, «Bir üyenin gündem dışı bir diyeceği varsa» kaydıyle sınırlanmış bulunuyor.

Şimdi sizin önergeniz Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanının gündemindedir. Başkanın işlemi hakkında itiraz ve şikâyetiniz varsa bunun ayrı usulü ve işlemi vardır. Divan hakkında itiraz ve şikâyetiniz varsa, bunun da ayrı usul ve işlemi vardır. Benim önergem muamele görmedi, diye araştırma önergenizin kapsamına giren hususları gündem dışı konuşma vesilesiyle konuştuğunuz zaman, Tüzüğe aykırı davranmış olursunuz. Ben bunu hoşgörüyle karşılayamam, çünkü ben de Tüzüğe aykırı hareket etmiş olurum.

Araştırma önergeniz Genel Kurula geldiği, okunduğu, araştırmaya karar verildiği, rapor tanzim edildiği takdirde yapılacak konuşmaları; «Önergeniz hakkında yapılacak işlemde gecikme vardır» diye söylemek Tüzüğümüze uygun düşmüyor. İstirham ediyorum, maksadınız anlaşıldı, ben de açıklama yaptım: Önergeniz Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanının gündemindedir. Başkanlık Divanı bir karar alacaktır. Alacağı kararda gecikmiş ise, şikâyetinizi kürsüden belirttiniz. Divanı şikâyet etmenin yolu da vardır, Divan üyelerinin tek başına yaptığı işlemlerden dolayı itiraz ve şikâyette bulunmanın da yolu vardır; ama bunun yolu Tüzüğümüze göre gündem dışı konuşma değildir. Sayın Ünsal.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Tamam mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN — Tamam efendim.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Sayın Başkanım, ben önergemle ilgili açıklama yapmıyorum. Eğer önergem işlem görür, bu kürsüye gelirse; benim söyleyeceklerimi siz de dinlerseniz, önergem kapsamıyle ilgili herhangi bir konuyu izah etmediğimi o zaman siz de göreceksiniz.

Kaldı ki, ben önergeyi Kasım ayının 3'ünde hazırladım. Çeşitli kademelerdeki gecikmelerle ancak Ocak ayının 9'unda Senato Başkanlığına getirebildim. Bugün Mayıs ayının 8'nci günü olduğuna göre, aradan geçen 4 aya rağmen, bu konudaki işlemi ben yaptıramamışım. Bunun bu kadar geciktirilmesinde birtakım engeller var. Ben sayın senatörlere bu engellerin nedenlerini izaha çalışıyorum. Yoksa, sizin titizlik gösterdiğiniz kadar, ben de bağlı bulunduğum Tüzüğe saygılı olmaya, titizce uymaya çalışıyorum. İzin verirseniz şu boşluklar kadar harcayacağımız zaman içinde ben söyleyeceklerimi bitireyim. Göreceksiniz ben tümünü önergenin gecikmesine bağlıyorum, konuşmalarımın sonunda. Neden geciktiriliyor, neden diğer önergeler hemen atlayıp gündeme geldiği halde bu önerge gelmiyor? Bunun nedenleri üzerinde duruyorum.

BAŞKAN — Efendim bunun nedeni, sizin bir şikâyetiniz demektir. Şikâyetinizde haklı da olabilirsiniz. Ben şikâyetinizin özü, haklılığı, haksızlığı hakkında hiçbir şey söylemedim. Kelimelerimi itina ile seçerek maruzatta bulundum.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Ben de aynı şekilde anlatıyorum.

BAŞKAN — Şimdi, Tüzüğümüzün 6 ncı maddesi Başkanlık Divanının görevlerini sayar. Bunun 6 ncı bendinde Başkanlık Divanı üyelerinin tek başına yaptıkları işlemlerden Başkanlık Divanını karar almaya yetkili sayar ve ayrı bir toplantı yeter sayısı ister.

Bir de 12 nci madde var. Şimdi siz dört aydan beri önergenizi Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunda işleme tabi tutulmadığından yakınıyorsunuz. Bunu kürsüde ifade ettiniz. Ben de önergenizin gündemde olduğunu, Divan üyesi sıfatıyle biliyorum, o hususu açıkladım. Divanda ne işlem görür; görüşüldüğü zaman oylama suretiyle belli olacağı için bugünden bir şey söylemeye imkân yok. Ama, Başkanlık Divanı, Başkanı, üyeleri denetleme yolu Tüzüğümüzde vardır. Bu yol, gündem dışı konuşma değildir. Bir Cumhuriyet Senatosu üyesi bir kanun teklifi yapsa ve bir komisyonda uzun süre beklese, o kanun gelseydi, görüşülseydi, kabul edilseydi şu iyi neticeler doğardı. O kanunun gelmemesi görüşülmemesi, kanun halini alamaması şu mahzurları doğuruyor, diye burada gündem dışı uzun uzun konuşamaz. Yakınır, denetleme yoluna baş vurursunuz.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Sayın Başkan, bu bir konudur. Bu konu hakkında diyeceklerim vardır. Şimdi ben onları söylüyorum. O dediğiniz mekanizmaları da çalıştıracağım.

İzninizle ben konuşmamı bitireyim.

BAŞKAN — Yalnız bu ikinci uyarım oldu Sayın Ünsal. Ben Tüzüğe uymaya ve Tüzük hükümlerini uygulamaya mecburum.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Aslında siz Tüzüğe uymuyorsunuz efendim.

Şu kadar bizi meşgul etmeyin konuşmamızı bitirelim. Sizin saydıklarınızın hepsini buradaki sayın üyeler biliyor.

BAŞKAN — Efendim, Tüzüğü doğru uygulamak için, yasaları doğru uygulamak için çaba sarf etmeye mecburum.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Başkanlık Divanını siz işgal ediyorsunuz, sizin hakkınızda konuşuyorum. Bu kadar incinmeyin...

BAŞKAN — Zaman takdiri bana aittir.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Sabrımızı da tüketmeyin bu kadar. Ben haklı konuşuyorum efendim. Bir diyeceğim var bu konu üzerinde, müsaade edin bu diyeceğimi tamamlayayım.

BAŞKAN — Sayın Ünsal, ben kimsenin sabrını tüketmiyorum. Bütün üyelere ve size de saygılıyım. Ancak Tüzüğe saygılı olmaya da mecburum, Tüzük hükümlerini uygulamaya da mecburum.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Evet, verin hükmünüzü. Konuşturuyor musunuz, konuşturmuyor musunuz?

BAŞKAN — Buyurun, devam edin. Ben ikinci uyarımı yaptım.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Çok rica ediyorum, sözümü kesmeyin o halde. Sözüme saygılı olun.

BAŞKAN — Efendim, Tüzüğün müsaadesi ölçüsünde şahsınıza ömrüm boyunca saygılıyım.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Teşekkür ederim.

BAŞKAN — ... ama, kürsüde ve vazife başında Tüzüğün müsaadesi ölçüsünde size müsait davranmak mecburiyetindeyim. Bunu da siz takdir edersiniz.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Sayın senatörler; bağlantı yapabilmek için konuşmamı bir cümlesinden alıyorum.

Dedim ki, «Bir ordunun bir başka ülkenin tekelinde bulunan silâh standartlarına bağlı kalması o ordunun intiharını hazırlama demektir. Ordumuzu NATO standartlarına ve Amerika standartlarına göre hazırlamaya öncülük edenler şimdi Amerika standartlarına göre hazırlanan silâhların yedek parçaları temin edilmezse, ordumuz manevra bile yapamaz diyorlar.» Anlaşılan Sayın Çağlayangil derdini Marko Paşaya anlatıyor. Bunu bize söylemesin. Anlatmak istediğini biz biliyoruz, onun şimdi anlayabildiği konuları, daha anlaşmaların gizli kapaklı yapıldığı günlerde düşünen insanlarımız söyledi, yurtsever gençlerimiz söyledi. Söyledikleri için de teker teker suçlandılar. Size böyle şeyleri anlatabilmek için, acı gerçekleri ulusça yaşamak gerekiyor. Kıbrıs'a çıkmak gerekiyor. Türk Ordusunu harekete geçirmek gerekiyor. Ya da büyük tavizler pahasına, tehlikeler pahasına aldığımız ve adına yardım dediğimiz girdilerin kesilmesi gerekiyor.

«Türkiye'de üs yok, tesis var» diyenler, şimdi «Türkiye'deki üsler bizim ne işimize yarar?» diye soru soruyor. Bir diğeri «Rus hududundaki üsler bizden çok Amerika'nın işine yarar» diyor. Demek ki, bir savunma veya saldırı yerinin üs mü, tesis mi olduğunu ve ne işe yaradığını beylerin anlaması için aradan 25 - 30 sene geçmesi lâzım.

Sayın senatörler;

Elbette durum böyle değil. Bu üslerin yapıldığı zaman hangi amaçlarla yapıldığı biliniyor, doğurduğu tehlikeler biliniyor. Amerikan standartlarına göre ordu hazırlamanın sonu nereye varacaktır, o da biliniyor. Amerikan - Türkiye ilişkilerinin tümü ile, Türkiye'nin aleyhine işlediği de biliniyor ve bütün bu bilgilerin Türk halkından gizlenmesi için kimlerin çaba harcadığı da biliniyor. Bizimle bu ilgileri halkın bilmesini istemeyenlerin arasındaki fark işte buradadır. Biz istiyoruz ki, halk bütün bunları bilsin. Bilsin ki, kimin milliyetçi, kimin teslimiyetçi olduğunu iyi anlasın, kimin kimden yana olduğunu iyice bilsin,

Sayın Çağlayangil'in...

BAŞKAN — Sayın Ünsal, araştırma önergeniz Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu gündemine alındığı ve okunduğu zaman ilk söz sizin. Araştırma önergenizin kabulüne veya reddine karar verme yetkisi Cumhuriyet Senatosunun. Araştırma önergeniz Genel Kurulda okunduğu ve size söz verildiği zaman söyleyeceğiniz hususları şimdi söylüyorsunuz.

İstirham ediyorum, beni açıkça Tüzüğe aykırı bir durumda bulunmaya mecbur tutuyorsunuz. Araştırma önergeniz okunacak, araştırma yapılmasın diyen varsa, araştırma olmasını siz isteyeceksiniz; ilk söz sizin. Konuşan olursa gene söz alırsınız. Genel Kurul karar verir, Genel Kurulun karar vermesi için söylenecek sözleri siz gündem dışı vesilesiyle söylüyorsunuz.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Sayın Başkan, sizin düşüncenizle tutumunuz bu oldukça o araştırma önergesi buraya gelmeyecektir. Bunu da biliyorum ben.

Müsaade ederseniz zatei az kaldı şu konuşmamı bitireyim, istirham ediyorum.

BAŞKAN — Bu tarzda konuşmanızda Tüzüğe aykırı olduğu için müsamaha edemeyeceğim.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Sayın Çağlayangil'in söylediği sözleri sıradan biri söylese, hele bunu solda biri yapsa kıyamet koparır, içeri atarlardı; ama görüyorsunuz, adamların kılı bile kıpırdamıyor. Demek ordumuz Amerika'dan alınan silâhların yedek parçaları temin edilmezse manevra bile yapamaz. Demek, Rus hududunda bizden çok Amerika Birleşik Devletlerinin işine yarayan üsler var. İşin içine girdiğimiz zaman daha nelerin olduğunu göreceğiz. Araştırma işte bunları ortaya çıkaracaktır.

Üsler ileride Türkiye için büyük tehlike doğurur...

BAŞKAN — Sayın Ünsal, sözünüzü kesmek mecburiyetindeyim; ama yetkim yok. Genel Kurulun kararına müracaat edeceğim.

Sayın senatörler, Başkanlık Sayın Ünsal'ın konuşmasına üç uyarısına rağmen bu suretle devam etmesini Tüzüğe aykırı görmektedir. Konuşmasına devam etmesini kabul edenler... Konuşmasına devam etmesini kabul etmeyenler...

Tekrar oylayacağım efendim. Konuşmasına devam etmesini kabul edenler... Konuşmasına devam etmesini kabul etmeyenler... 18'e karşı 10 oyla konuşmanız kabul edilmemiştir efendim.

NİYAZİ ÜNSAL (Devamla) — Bu oylama benim konuşmamdan daha etkili olmuştur. Aynı düşüncelerin topluluğuna sizi de alıyorum, Sayın Başkan.

4. — Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, ziraî mücadele ilâçlarına yapılan zamma dair gündem dışı demeci ve Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı Korkut Özal'ın cevabı.

BAŞKAN — Bir önerge var, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

6 Mayıs 1975 günü Birleşiminde, ziraî mücadele ilâçlarına yapılan zam sebebiyle gündem dışı bir konuşma imkânı verilmesini dilerim.

Saygılarımla.

Eskişehir
Ömer Ucuzal

BAŞKAN — Sayın Ucuzal, kısa olması istirhamıyle buyurunuz.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Huzurunuzda dile getireceğim mesele iki noktadan Hükümetin dikkatini çekmek içindir.

Türkiye'de, Yüce Heyetinizin malumu olduğu gibi vatandaşımızın % 70'i tarımla meşguldür. Baharın gelmesiyle birlikte tarım sahasında iki çeşit zararlıyle karşıkarşıya kalınır: Birincisi, nebatat cinsinden olan zararlılar; ikincisi de, haşere cinsinden olan zararlılardır.

Türk köylüsü emeğinin değerini alabilmesi için bu zararlılarla mücadele etmek mecburiyetindedir. Bilhassa ekim sahasında «sarı ot» denen zararlı nebatın ortadan kaldırılması için büyük mücadele şarttır. Meyvecilik sahasında ise aynı şekilde mücadele ele alınıp yürütülmektedir.

Değerli arkadaşlarım;

Hükümetin nazarı dikkatini evvelâ şu hususta çekmek isterim. Hükümeti kuran partiler kendi aralarında bir Protokol yapmışlardır. Bu Protokol 31 Mart 1975 günü ilân edilmiştir. Yine bildiğiniz gibi, 31 Mart 1975 günü Hükümetin listesi Sayın Devlet Başkanımız tarafından kabul buyurulmuştur.

Şimdi, piyasada satılan mücadele ilâçlarına baktığınız zaman, Tarım Bakanlığının bir yazısıyle hemen hemen % 80 mücadele ilâcının ambalajı üzerinde bir lastik mühürle basılmış bir fiyat ilân edilmektedir ve çok eski tarihlerde yapılıp piyasaya sürülmüş olan ilâçlar Tarım Bakanlığının 1 Nisan 1975 tarih ve 4014 sayılı yazısıyle tespit edilen fiyat şudur, diye damga basılıp satışa arz edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım;

Hükümet Protokolünde ve Programında, «Tarım girdilerinde mümkün olan ucuzluğu yapacağım» diye taahhütte bulunur ve bunu millete ilân eder, Hükümetin işbaşına geldiği günün ertesi günü, Tarım Bakanlığı yetkilileri Protokolün ve Programın hilâfına tarım ilâçlarında büyük bir farkla fiyatlara zam yapar. 31 Mart günü kilosu 105 liraya satılan ilâç 1 Nisan günü 177 liraya satışa arz edilir. Beş kiloluk ambalaj içindeki bu ilâç, 31 Mart 1975 günü 505 liraya satılırken, 1 Nisan günü Tarım Bakanlığının yetkili dairesinden gelen bir yazıyle 875 liraya satılmaya başlar.

Değerli arkadaşlarım;

Evvelâ Tarım Bakanlığının bünyesindeki bu yetkililer, kendi bakanlığının başına gelen Bakanla bir irtibat kurmaları gerekirdi. Bu yetkili umum müdürlük veya yetkili organ, ilân edilmiş olan protokol hükmünü hiç nazarı itibara almadan % 70 bir zamla piyasaya ilâç satma imkânını bir kararla bildirmiş bulunmaktadır ve böylece Protokolün hilâfına hareket eder bir durumun içerisine düşmüştür.

Değerli arkadaşlarım;

Türkiye'de 1974 senesinde fiyatların arttığı hepimizce malum. Ama 1975 senesinde bilhassa kurulan Hükümetin, tarım girdilerini ucuzlatacağım gibi bir taahhüdünü bir tarafa atarak % 70'i aşan bir zamla halkın huzuruna çıkmak, bu taahhüdü ihlâlden başka bir şey sayılmaz.

Bunun yanında başka ilâçlar var. Varili 950 liraya satılan ve Apron denilen bir yağlı ilâç birdenbire 2 115 lira gibi bir fiyatla piyasaya çıkıyor. Aynı cinste başka isimlerle satılan ilâçların da, bunlardan Tiryona ve Volk denen ilâçlar da henüz fiyatı belli edilmediği iiçn vatandaşa satılmamak suretiyle vatandaşın sıkıntısını artırmaktadır.

Benim Hükümetten istirhamım; taahhüdü hilâfına mücadele ilâçlarına zam yapan yetkili organların bu tutumunu araştırmaları, ikincisi; satışı durdurulan bu yağlı ilâçların biran evvel satışına imkân verilip vatandaşın bilhassa muhtaç olduğu bu dönemde bu ilâçların piyasaya bol olarak sürülmesidir.

Şimdilik bu mesele üzerinde Yüce Heyetin daha fazla zamanını almamak için konuşmamı burada bitiriyor, beni dinlediğiniz için saygılar sunuyorum.

GIDA - TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI KORKUT ÖZAL (Erzurum Milletvekili) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Bakan.

GIDA - TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI KORKUT ÖZAL (Erzurum Milletvekili) — Muhterem Başkan, Yüce Senatonun değerli üyeleri;

Tarım sektörünün önemli bir sorununu burada huzurlarınızda izah etme imkânını verdiğinden dolayı Sayın Ucuzal'a teşekkür ediyorum. Zannediyorum mevzu etrafındaki bazı gerçekleri burada dile getirirsem hem vukubulan hadisenin neden ileri geldiği, hem de Hükümetin programında komuoyumuza ve Yüce Meclislerimize arz ettiği politikasının takip edildiğini bir arada görmek mümkün olacaktır. Önce, müsaade ederseniz, önemli olduğu için bu tarım ilâçlarında bugüne kadarki fiyat teşekkülünün sistemini izah etmek mecburiyetindeyim.

Bildiğiniz gibi bugüne kadar, yani Hükümetimiz işbaşına gelinceye kadar ziraî mücadele ilâçlarının teşekkülünde sistem şöyledir: Bunlar daha çok özel sektör eliyle imal edilen ve müessir temel hammaddeleri dışarıdan ithal edilen ilâçlardır. Bunların piyasaya hangi fiyattan arz edilecekleri mevzuunda belirli bir mekanizma geliştirilmiştir. Bu mekanizmaya göre, kendilerine bunların dışarıdan ithal edildiği bedeller ki, bu ithal bedelleri kontrol edilir; buradan belirli ameliyeleri kaça yaptıkları, umumî masraflarının ne olduğu şeklinde bir hesap sistemiyle bu ilâçların Türkiye'de kaça satılmaları gerektiği konusunda geçen sene neşredilerek Resmî Gazetede yayınlanan bir yönetmelik koymuşuzdur. Bu yönetmelikte ilâçların Türkiye'ye gelmesi ve asgarî maliyetlerle çiftçimize teslim edilebilmesi için, bütün masraf unsurlarını tek tek incelemiş ve buna göre bir fiyat sistemi geliştirmişizdir. Geçen sene bu sistem uygulandı, bu sene de uygulanmıştır. Bu sisteme göre fiyatlarda pahalılaşma olması herhangi bir politik kararla ilgili olmayıp, dünyada bu malların bulunuş fiyatından hareket edilerek, iç piyasalara ulaşıncaya kadar yapılması zarurî olan masrafların netice olarak ulaştığı fiyattır.

Şimdi Sayın Ucuzal'ın da ifade ettikleri gibi, burada bir tesadüf olduğu anlaşılıyor; Hükümetin işbaşına geldiği gün itibariyle uygulama, aslında birkaç ay geriden yapılan bir çalışmanın neticesidir. Başka bir ifadeyle ilaç fiyatlarında yeni hesaplara muhtemelen Şubat, hatta Ocak ayında başlanmış, Bakanlıkla ilgili firmalar yazışmış, neticede bunlar kesinlik kazanmış ve bu muamelenin bitiş tarihi ile Hükümetin kuruluş tarihi aynı zamana gelmiştir. Ben burada belirli bir kastın olduğu kanaatinde değilim; zaten işin tabiatı itibarıyle olması da mümkün değildir.

İlâç fiyatlarının artması meselesine gelince; bunun da temel nedeni, iki senedir dünyada yer almış olan pek çok ekonomik olaylardır.

Hükümetimizin, tarım girdilerinde köylümüze önemli mücadele ilâçlarının makul fiyatlarla intikalini sağlaması başlıca hedeflerindendir. Programdaki ibare, ucuz yerine, makul fiyatlarladır. Çünkü, ucuzluk bir yerde herkese göre değişen bir ölçüdür. Bizim «makul» den kastımız; bu ilâcı, bu fiyatlarla kullanma imkânını bütün köylü ve çiftçiye verebileceğimiz bir fiyattandır. Bu fiyattan temini için, Hükümetimizin almış olduğu önemli bir politika kararı vardır. Huzurunuzda bunu arz etmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, bazı tarım girdileri ki, en önemli tarım girdilerinden biri de gübredir; Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri uzun bir süredir bunları temel madde olarak ilân etmişlerdir. Bir malın temel madde olarak ilânının neticesinde Devlet bunun satınalınıp, belli bir fiyat yapısı içinde tüketiciye; yani çiftçiye intikalini tekabbül etmekte ve bu arada doğacak masrafları da çeşitli sübvansiyon metotlarıyle Hazineden karşılamayı kabul etmektedir.

Bildiğiniz gibi, bu, gübrede uzun zamandan beri uygulanan bir metottur. Bugün bunlar dünya piyasalarında çok pahalılaşmasına rağmen, gübre bir temel madde olarak kabul edildiği için, Türk piyasalarına ve çiftçimize belli bir fiyat yapısı içerisinde arz edilmektedir. Bugüne kadar ziraî mücadele ilâçlarında böyle bir uygulama yapılmamıştır, bir ölçüde Hükümet yapılmasına lüzum da görmemiştir. Çünkü, rekabet düzeninde makul fiyat kendiliğinden teşekkül etmişti ve hiçbir zaman Hükümet kendi ekonomik yapısı ve düzeni içinde makul fiyatın teşekkül ettiği bir ekonomik faaliyete, birtakım sübvansiyonlarla müdahaleyi de öngörmektedir. Çünkü, bu gibi lüzumsuz müdahaleler ekonominin temel yapılarını bozmakta ve bir yerde faydalı olmanın tam zıddına, zararlı olmaktadır.

Bir misal vereyim : Bazı malları lüzumundan fazla ucuz satmaya zorlamak, bir yerde bu malın bulunmamasıyle neticelenmektedir. Dolayısıyle bu gibi müdahalelerin, belki politik görünüşleri hoş olmakla beraber, getirdikleri ekonomik neticeler itibariyle faydadan çok zarar verdiklerini tespit etmemiz lâzımdır. Bu bakımdan Hükümetimiz bugüne kadar ilâç mevzuunda geçen seneki uygulamada böyle bir yola gitmeye lüzum görmemiş, sadece kanunların kendisine verdiği murakabe yetkisini, çeşitli kontrol mekanizmalarını işletmekle yetinmiştir. Ancak geçen seneki tatbikat göstermiştir ki, bazı ilâçların, dünyadaki çok yüksek fiya konjonktürlerinde Türkiye'ye ithali mümkün olmamaktadır. O fiyatlarla Türkiye'ye giren ilâçları da çiftçimiz bir yerde alma imkânını bulamamaktadır.

Netice olarak bunu gören Hükümetimiz önce buğdayla mücadele ilâçlarında, şimdi sevk ettiğimiz bir kararname ile de bütün ziraî mücadele ilâçlarında temel madde ilânı ile bunları Devletin sübvansiyon sisteminin içine almayı öngörmüştür. Bu sistemi inşallah bu sene Türkiye Ziraî Donatım Kurumu mekanizmasıyle çalıştırmaya başladık. Buğdayda zor bulunan bazı ilâçları icabında pahalı yollarla uçakla Türkiye'deki satış fiyatlarının icabında iki üç misline mal olsa da getirip, Türk çiftçisine arz etme yolunu tercih ettik. Bu arada doğan farkı da bir yerde Hazinenin sübvansiyon şekliyle karşılamasını uygun gördük.

Yüce Heyete şunu arz etmek isterim ki, bu şekilde yapılan bir sübvansiyon, gübrede yapılan sübvansiyondan çok daha yüksek bir geri dönüşe sahiptir. Bir misal vermek isterim: Bazı tarım mücadele ilâçlarının bulunmayışı mahsulün tamamen elden çıkmasını intaç etmektedir. Halbuki mahsul bedelinin % 1'i nispetinde bir ilâcın bulunması, o mahsulün tamamının ekonomiye kazandırılmasını sağlamaktadır. Dolayısıyle bazı sahalarda bire yüz dönüşü olan bir üründür. Bu bakımdan Devletin sübvansiyonuna alınmasında gayet haklı nedenler vardır.

Bu sistemi bu sene çalıştıracağız. Ben Sayın Ucuzal'ın getirdiği mesele dolayısıyle şunu da arz etmek isterim ki, dünyada ziraî mücadele ilâçlarındaki darlık devam ediyor. Ancak, Türkiye bu sene 62 bin ton civarında olan tarım mücadele ilâçlarının şöyle böyle öngörülen tamamını temin etmiş durumdadır. Bir iki istisna vardır, o istisnaları da ümit ediyorum ki, bu aradaki çalışmalarımızla halledeceğiz.

Yüce Heyetinize hürmetle arz ederim.

5. — Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Avrupa Ekonomik Topluluğu Karma Parlamento Komisyonunun 21 - 25 Nisan 1975 tarihlerinde yaptığı 19 ncu Dönem toplantısı konusunda gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Beşinci önergeyi sunuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Türkiye Avrupa Ekonomik Topluluğu Karma Parlamento Komisyonunun 21 - 25 Nisan tarihleri arasında yaptığı 19 ncu dönem toplantısı hakkında Genel Kurula bilgi arz etmek üzere gündem dışı söz verilmesini saygı ile arz ederim.

Kars
Sırrı Atalay

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri;

Türkiye Avrupa Ekonomik Topluluğu Karma Parlamento Komisyonunun 21 - 25 Nisan 1975 tarihleri arasında Kopenhang'da akdedilen 19 ncu dönem toplantısı sonuçları hakkında bilgi arz etmek isteyeceğim.

Esasları Başbakanlık Divanınca saptanan, gündeme uygun olarak cereyan eden açık çalışmalarımız sırasında önce AET Türkiye ortaklığı çerçevesinde, siyasî konularla ilişkin genel bir görüş teatisinde bulunuldu. Bundan sonra ortaklık Konseyi dönem Başkanı olarak Hükümet temsilcimizin verdiği bilgilerin ışığı altında ortaklığımızı ilgilendiren ekonomik ve sosyal sorunlar üzerinde duruldu.

Komisyonumuzun bu dönem toplantısında belirli konularda ayrıntılı raporlar sunulması yöntemini benimsemek suretiyle çalışmalarımıza önemli bir yeni-

lik getirmiş bulunmaktayız. Bu suretle görüş teatilerimizi daha etken bir biçimde sürdürmek ve çalışmalarımızı belirli sorunlar üzerinde yoğunlaştırmak olanağını bundan sonra bulmuş olacağız.

Nitekim, bu toplantımızda her iki heyet raportörlerinin Türkiye'de yabancı sermaye sorunlarıyle ilgili olarak ayrı ayrı sundukları raporlar görüşülmüştür. Komisyon, çalışmalar sonucunda, Türkiye ile Dokuzlar arasında siyasî konular, ticarî sorunlar, sosyal sorunlar ve Ortaklık organlarının işleyişine dair dört tavsiye kararını kabul etmiştir.

Siyasî konularla ilgili birinci tavsiye kararında Komisyonumuz, Ortaklık Konseyine Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında daimî ve etken siyasal danışma yöntemlerinin oluşturulmasına çalışılmasını, Kıbrıs sorununa Adadaki iki toplumun eşitlik ilkesine dayanan sürekli ve geçerli bir çözümün bulunması için tarafları görüşmelere teşvik etmesini, tavsiye etmiştir.

Ekonomik ve ticarî konularla ilgili kararımızda AET ile Türkiye arasındaki ticaret hadlerinin iyileştirilmesi gereğince Katma Protokol hükümleri uyarınca yapılması öngörülen tarım incelemelerinin geciktirilmeden yapılmasının lüzumuna işaret edilmiştir.

Sosyal sorunlarla ilgili tavsiye kararlarında ise, Ortaklık Konseyine Topluluk üyesi ülkelerde çalışan Türk işçilerinin çocuklarının bu ülke uyruklu çocuklara sağlanan eğitim olanaklarından kendi millî eğitim ihtiyaçları da gözönünde tutularak aynen yararlanmaları için gerekli tedbirlerin alınmasını, Katma Protokolun serbest işçi dolaşımı ile ilgili 36 ncı maddesinin uygulamaya konulmasında gecikme vaki olmaması için hazırlık çalışmalarına bir an evvel başlamasının sağlanması, tavsiye edilmiş bulunmaktadır.

Ortaklık organlarıyle ilgili kararda ise, Komisyonumuz, Ortaklık Konseyinin 14 Ekim 1974'ten beri toplanmamış olması nedeniyle üzüntülerini beyan etmiş ve 10 ncu yıllık faaliyet raporunun hazırlanmasının bir an önce tamamlanması gereğine işaret edilmiştir.

Geride bıraktığımız, Karma Parlamento Komisyonu toplantısının değerlendirmesini yaparken bir hususu belirtmekte fayda vardır.

Avrupa Parlamentosu ile Yüce Meclisimiz arasında Karma Parlamento Komisyonu çerçevesinde geliştirilen işbirliği, Ortaklık ilişkilerimize siyasî bir anlam ve derinlik kazandırmıştır :

Nitekim, Kopenhag'da iki heyet üyeleri uluslararası alandaki çeşitli sorunları ele almışlar ve özellikle Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilere ve bu arada Kıbrıs sorununa geniş yer verilmiştir. Bu konuda heyetimiz üyeleri tarafından açıklanan politikamız, Komisyonun Avrupalı üyeleri tarafından ilgi ile izlenmiş ve nihaî bildiride, Komisyon üyeleri, Yunanistan ile müzakereye başlamaya hazır bulunduğunu beyan etmiş bulunan Türk Hükümetinin yapıcı tutumunu memnuniyetle kaydetmiştir.

Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri;

Konuşmamın metnini burada bitirirken bir hususa işaret etmek isteyeceğim :

Avrupa Ekonomik Topluluğu ile aramızdaki ilişkileri tanzim eden, özellikle Karma Parlamento Komisyonu çalışmalarını tanzim eden ve Yüce Heyetiniz tarafından tasvip ve tasdik edilen Tüzük gereğince, bu tasfiye kararları iki Meclise; yani Avrupa Parlamentosuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin iki kanadına; «Millet Meclisine ve Cumhuriyet Senatosuna sunulur ve Meclisler gereğini yapar» der.

Bu amir hüküm bulunmasına rağmen, bugüne değin Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi bu tavsiye kararları ve Karma Parlamento Komisyonlarının çalışmaları üzerinde hiç müzakere açmamış, hiç bir işlem yapmamıştır. Bunu İçtüzüğe aykırı ve yararlarımız yönünden çok ciddî bir sorun olarak alıyor, Sayın Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanını uyarıyor ve göreve çağırıyorum. İçtüzüğe uygun bir şekilde alınan bu kararlar ve görüşmelerin; Cumhuriyet Senatosunda ve Millet Meclisinde görüşme konusu edilmesini ve gerekli kararların alınmasının temin edilmesi gereklidir. Zamanı şimdiye kadar geçmiş sayılsa bile, bundan sonra bu usule gidilmesinin zorunluğunu ifade etmek isteyeceğim.

Saygılar sunarım.

6. — Cumhurbaşkanınca S. Ü. Fethi Çelikbaş'ın, ithalât ve ihracatımızın gelişmesi ve ödemeler bilançosu üzerinde tesirleri konusunda gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Altıncı önergeyi sunuyorum :

Sayın Başkanlığa

İthalât ve ihracatımızın gelişmesi ve ödemeler bilançosu üzerindeki tesirleri hakkında gündem dışı söz verilmesine müsaadelerinizi saygı ile arz ve rica ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Fethi Çelikbaş

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri;

Bütçe müzakereleri sırasında da bir vesile ile arz etmiştim; Türkiye, bundan evvelki Hükümetin genel ekonomi politikası ve onun içerisinde dış ticaret politikası sebebiyle, maalesef, ihracatının gerilemekte olduğu, ithalâtının da süratle artmakta olduğuna dair rakamlar ifade etmişti. Bundan evvelki Hükümet değil, daha evvelki Hükümet; Ecevit Hükümeti zamanında.

Çeşitli, hiç bir yerde uygulandığı görülmeyen ekonomik tedbirlerin ortaya atılacağı şayiası umumî bir endişe yaratmıştır ve ekonomi politikasında bunun tesirleri görülmeye başladı.

Şimdi, bu tesirler elyevm devam etmektedir. Türkiye, süratle elde mevcut ve rekoltesine idrâk zamanı kısalmakta olan ziraat maddelerini, yeni istihsale büyük stokla girmemek için eritmenin tedbirlerini almaya girmelidir. Bunun başında pamuk gelmektedir, yanında, çekirdeksiz kuru üzüm ve fındık gelmektedir.

Diğer taraftan; artık, Türkiye, geçen senenin dış ticaret, ihracat tahlilini yapan etütlerde görüldüğü gibi, ihracatında süratle bir bünye değişikliğine girmekte, yeni yeni ihraç maddeleri ehemmiyet kazanır hale gelmektedir, sanayi mamullerinde.

1974 yılında sınaî mamullerin ihracatımızdaki payı % 30'a yükselmiştir ki, Türkiye için, daha bundan yedi sekiz sene evvel akla gelebilecek bir rakam değildi.

Bu itibarla, işçi dövizlerimizin daha az gelmeye başladığı ve bir aralık iki milyarın üstüne çıkan döviz rezervimizin bir milyara kadar inmeye yüz tuttuğu bu sıralarda, demin arz ettiğim maddelerin süratle dış ülkelerde pazarlanmasının yanı başında, devamlı olarak Hükümetlerin ihracat meselelerimizi tetkik ederken sanayi mamullerinin ihracatını arttırmak ve çeşitlendirmek bakımından üzerinde sistemli çalışması gereken bir konu olarak görüldüğünü ifade etmek bugün mümkün olmaktadır. Onbeş sene evvel, on sene evvel Türkiye'de mevcut olmayan bu potansiyel artık Türkiye'de ortaya çıkmıştır; ama 1962, 1963 yıllarında çıkarttığımız sanayi mamullerine rekabet gücü kazandırmak maksadıyle uygulanan ve kararsızlıklar içerisinde bulunup, sık sık değiştirilen 261 sayılı Kanunun tatbikatı ve onun yanında 1936, 1937'lerden sonra uygulanmasına başlanılan bazı kredi tedbirleri yanında maalesef sanayi mamullerini sürekli bir ihracat artışına sevkedecek bir politika Türkiye'de ortaya konamamıştır.

İkinci Dünya Harbinden sonra bütün Batı ülkeleri çeşitli ekonomik, sosyal kördüğümlerinin çözülmesini ihracatta gördükleri için, fevkalâde isabetli tedbirler uygulamışlardır. Bunların pek çoğu idarî tatbikatla ilgilidir. Meselâ Fransa ihracat için herhangi bir makama müracaat eden kişilerin muamelelerini başa almıştır; süratle intaç etmek için. Türkiye'de, demin arz ettiğim sanayi mamullerinin ihraç edilmesi imkânını verecek, vergi iadesinden faydalanacak ihracatçılar bazan altı ay alabilecekleri vergi iadesini tahsil edememektedir.

Arkadaşlar;

İşçi dövizleri azalmakta, önümüzdeki yıllar turizmden öyle büyük rakamların geleceği yine gözükmekte; fakat bunun yanında ithalât süratle gelişmekte. Son üç aylık ithalât - ihracat farkı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezinin neşriyatından öğrendiğime göre, geçen sene 219 milyon dolar iken, bu sene 820 milyon dolara yükselmiştir. Geçen senelerde para istikrarı nispeten vardı, sık sık, isabetli olsa da, dış memleket paralarının kıymeti düşmediği için, hariçte çalışanların Türkiye'ye gönderdikleri dövizler kolay gelebiliyordu, şimdi gelmiyor, azalıyor. İthal ettiğimiz mühim bir madde; akaryakıt fiyatlarının düşmesi değil, yükselmesi muhtemel gözüküyor... Bütün bu şartlar içerisinde Türkiye'nin ödemeler bilançosunda sıhhatli bir politika uygulanabilmesi ve onun neticesi memleketin kalkınmasını sağlayabilmesi için tek kalem, sanayi mamullerinin her alanda ihracatını teşvik etmek kalıyor. Maalesef, demin arz ettiğim gibi, başlamış olan bu politika sistematik bir esasa, bir prensibe bağlanamamıştır; hele uygulanması fevkalâde hazindir.

Bu itibarla daha büyük; para kıymetinin düşmesine müessir olacak faktörler meydana gelmeden Hükümetin süratle Türkiye'nin ödemeler bilançosunda ve parasının kıymetinde müspet bir netice vermesi muhakkak olan ihracatın sanayi mamulleri yönünden çeşitlendirilmesi ve artırılmasında dört başı mamur bir politika ve uygulamanın ortaya çıkmasında isabet görüyorum.

İstanbul Sanayi Odasının neşrettiği 15 günlük mecmuada ehemmiyetli öyle kalemlere rastlıyorum ki, meselâ en son sayısında, Türkiye'nin 400 küsur milyon dolarlık alüminyum profil sattığını yazıyor.

Arkadaşlar;

Bütün bu petrol ülkesi olan ve memleketleri âdeta bir inşaat tersanesine, şantiyesine dönen Müslüman Arap ülkelerinde bütün doğrama sanayiinde kul-

lanılan alüminyum profildir. Bu bakımdan bilhassa ihracatta dünya fiyatlarından hammadde ithal ederek, sanayi erbabını, Türkiye'yi bir sanayi mamulleri ihracında seferberliğe sevketmek lüzumuna kanîim. Türkiye sanayii on sene evveline nazaran çok gelişmiştir, büyük teşebbüsler kurulmuştur.

Türkiye'nin ihracatında akla hayale gelmedik yeni yeni maddeler yer alıyor ve pek çoğu da oldukça zengin komşu ülkelere gidiyor: ama bunun yanında Batı ülkelerine, İskandinav ülkelerine ihraç ettiğimiz sanayi mamulleri de her gün artmaktadır.

Demin arz ettiğim gibi, bugüne kadar bölük pörçük bir iki tedbir dışında, dört başı mamur bir sanayi mamulü ihracatı politikasını ortaya koyamamıştır ve koymuş olsak dahi uzun yıllar ziraat maddesi ihracatçısı olmanın verdiği administrasyondaki zihniyet dağılışından kurtularak süratle mamulleri ihraç etmek imkânına kavuşamamışızdır. Bu durumdan çıkamadığımız takdirde, endişem odur ki; Türkiye'de ödemeler bilaçomuz süratle menfiye dönecek ve Türk parasının kıymetine de bu istikâmette menfi tesir edecektir.

Onun için, bu konuda süratle çeşitli tedbirlerin tatkik olunarak ortaya konmasını ve konan tedbirlerde eski alışkanlıklarımızdan kurtulmaya çalışarak, uygulamada muvaffak olunmasını temenni ediyorum.

Maruzatım budur, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sonuncu önergeyi sunuyorum :

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki 44 sayılı Kanunun 43 ncü maddesinin beşinci fıkrasına uyulması gerektiği, aksi takdirde kamuoyunda adalet hissinin rencide edileceği kanısında, gündem dışı söz istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Manisa
Oral Karaosmanoğlu

BAŞKAN — Sayın Karaosmanoğlu?.. Yoklar.

7. — A. P., C. H. P., Cumhurbaşkanınca S. Ü. Grup Başkanlıklarının, Cumhurbaşkanınca S. Ü. Ecvet Güresin'in vefatı ile ilgili önergeleri. (4/235, 2/236, 4/237)

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım;

Gündem dışı konuşmalar bitmiş, sıra gündeme gelmiştir.

Sayın senatörler;

Yüce Cumhuriyet Senatosunun Sayın Cumhurbaşkanlığınca seçilen değerli üyesi, aziz arkadaşımız Ecvet Güresin, 3 Mayıs 1975 tarihinde vefat etmişlerdir. Bu konuda Başkanlığa verilen üç önerge vardır, sunuyoruz:

Cumhuriyet Senatosu Sayın Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grupu Üyesi Sayın Ecvet Güresin'in üzüntü duyduğumuz vefatı nedeniyle Cumhuriyet Senatosunun saygı duruşuna davetini arz ve teklif ederiz.

Adalet Parti Grup Başkanvekilleri

Eskişehir	Manisa
Ömer Ucuzal	Oral Karaosmanoğlu

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Grupumuz üyelerinden Sayın Ecvet Güresin, 3 Mayıs 1975 Cumartesi günü vefat etmiştir.

Bu acı haberi alan Grupumuz Başkanı Sayın Nihat Erim, ailesini ziyaret ederek kendilerine tesellide bulunmuş ve merhumun 5 Mayıs 1975 tarihinde yapılan cenaze törenine de Grupumuz adına katılmıştır.

Grupumuzu derinden acılandıran keyfiyeti bilgilerine ve gereğini tensiplerine arz ederim.

M. Cihat Alpan
Kontenjan Grupu Başkanvekili

Cumhuriyet Senatosu Sayın Başkanlığına

Tanrının rahmetine kavuşmakla aramızdan ayrılan Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörü merhum Ecvet Güresin'in ruhuna ve hatırasına atfen Genel Kurulca saygı duruşunda bulunulma teklifimizin nazara alınmasını arz ve teklif ederiz.

C. H. P. Grupu Adına

İstanbul	İstanbul
Fikret Gündoğan	Mehmet Feyyat

8. — Cumhurbaşkanınca S. Ü. Ecvet Güresin'in aziz ruhunu taziz için bir dakikalık saygı duruşu.

BAŞKAN — Rahmetli arkadaşımızın değerli hatırası için Yüce Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunu bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu.)

BAŞKAN — Rahmetli arkadaşımızın ruhu şadolsun.

9. — Görev ile yurt dışına giden Millî Savunma Bakanı Ferid Melen'e, Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/609)

BAŞKAN — Sayın Cumhurbaşkanlığından gelen bir tezkere vardır, sunuyoruz:

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görev ile yurt dışına giden Millî Savunma Bakanı Ferid Melen'in dönüşüne kadar; Millî Savunma

Bakanlığına, Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Fahri S. Korutürk
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

10. — Bütçe ve Plan Komisyonu Başkanlığının, Komisyon Sözcülüğüne Kahraman Maraş Üyesi Adnan Karaküçük'ün seçildiğine dair tezkeresi (3/613)

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Plan Komisyonu Başkanlığından gelen bir tezkere var, sunuyoruz:

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuzun 24 Nisan 1975 tarihli Birleşiminde açık bulunan Komisyon Sözcülüğüne Kahraman Maraş Üyesi Adnan Karaküçük seçilmiştir.

Bilgilerine saygı ile arz ederim.

Bütçe ve Plan Komisyonu Başkanı
Ankara
Yiğit Köker

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

11. — Bütçe Karma Komisyonu Başkanlığının, Komisyonlarının görev bölümüne dair tezkeresi. (3/612)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonu Başkanlığından gelen bir tezkere var, sunuyoruz:

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Bütçe Karma Komisyon Başkanlık Divanını seçmek üzere toplanmış ve aşağıda isimleri yazılı üyeler Başkanlık Divanına seçilmişlerdir.

Saygı ile arz ederim.

Bütçe Karma Komisyonu Başkanı
Aydın Milletvekili
İsmet Sezgin

Başkan : İsmet Sezgin (Aydın Milletvekili)

Başkanvekili : Adnan Karaküçük (Cumhuriyet Senatosu Kahraman Maraş Üyesi)

Sözcü : Hayrettin Nakiboğlu (Kayseri Milletvekili)

Kâtip : Hasan Buz (Elâzığ Milletvekili)

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

12. — Sayın üyelerden bazılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/611)

BAŞKAN — Bir önerge var sunuyoruz.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin hizalarında gösterilen müddetlerle izinli sayılmaları hususunun Genel Kurula arzı, Başkanlık Divanının 30.4.1975 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Tekin Arıburun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Fahri Özdilek, hastalığına binaen 7.3.1975 tarihinden itibaren 41 gün.

Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Bekir Sıtkı Baykal, hastalığına binaen 2.4.1975 tarihinden itibaren 20 gün.

Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Yusuf Ziya Ayrım, mazeretine binaen 16.4.1975 tarihinden itibaren 20 gün.

Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Ali Celâlettin Coşkun, hastalığına binaen 28.3.1975 tarihinden itibaren 78 gün.

BAŞKAN — Sayın üyeler;

Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Sayın Fahri Özdilek'in, hastalığına binaen 7.3.1975 tarihinden itibaren 41 gün izinli sayılmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Sayın Bekir Sıtkı Baykal'ın, hastalığına binaen 2.4.1975 tarihinden itibaren 20 gün süre ile izinli sayılmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sayın Yusuf Ziya Ayrım'ın, mazeretine binaen 16.4.1975 tarihinden itibaren 20 gün süre ile izinli sayılmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Ali Celâlettin Coşkun'un, hastalığına binaen 28.3.1975 tarihinden itibaren 78 gün süre ile izinli sayılmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13. — Hastalığı dolayısıyle iki aydan fazla izin alan Ordu Üyesi Bekir Sıtkı Baykal'a ödeneğinin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/615)

BAŞKAN — Bir Başkanlık tezkeresi var sunuyorum:

Genel Kurula

Hastalığı dolayısıyle 2 aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Bekir Sıtkı Baykal'ın tahsisatının verilebilmesi İçtüzüğün 146 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun kararına bağlı olduğundan, keyfiyet yüce tensiplerinize arz olunur.

Tekin Arıburun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

BAŞKAN — Hastalığı dolayısıyle 2 aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Sayın Bekir Sıtkı Baykal'ın, İçtüzüğün 146 ncı maddesi gereğince tahsisatının verilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14. — Aydın Üyesi A. Celâlettin Coşkun'a ödeneğinin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/614)

BAŞKAN — Bir Başkanlık tezkeresi var, sunuyorum:

Genel Kurula

Hastalığı dolayısiyle 2 aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Celâlettin Coşkun'un tahsisatının verilebilmesi, İçtüzüğün 146 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun kararına bağlı olduğundan, keyfiyet yüce tensiplerine arz olunur.

Tekin Arıburun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

BAŞKAN — Hastalığı dolayısiyle 2 aydan fazla izin alan Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sayın Celâlettin Coşkun'un tahsisatının, İçtüzüğün 146 ncı maddesi gereğince verilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.

BAŞKAN — Sayın üyeler;

Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Plan Komisyonunda bağımsız üyeler arasından seçilmesi gerekli bir boş üyelik vardır. Bu boş üyeliğe adaylığını koyan bağımsız üye?..

MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Bekir Sıtkı Baykal.

BAŞKAN — Bekir Sıtkı Baykal'ı aday gösteriyorsunuz.

Başka aday var mı efendim?..

Aday tek olduğu için işari oylarınıza başvuracağım.

Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Plan Komisyonu üyeliğinde boş olan ve bağımsız üyeler arasından seçilmesi gereken üyeliğe Bekir Sıtkı Baykal'ın seçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir; Sayın Bekir Sıtkı Baykal seçilmişlerdir.

İçişleri Komisyonunda bağımsız üyeler arasından seçilmesi gereken iki boş üyelik vardır. Adaylığını koyanlar?.. Yok. Aday gösterilenler?.. Yok. İşlem sonraki Birleşime bırakılmıştır.

Malî ve İktisadî İşler Komisyonunda bağımsızlar arasında seçilmesi gereken bir boş üyelik vardır. Adaylığını koyanlar?... Yok. Aday gösterilenler?.. Yok. İşlem gelecek birleşime bırakılmıştır.

Millî Savunma Komisyonunda bağımsızlar arasından seçilmesi gereken bir boş üyelik vardır. Adaylığını koyanlar?.. Yok. Aday gösterilenler?.. Yok. İşlem gelecek Birleşime bırakılmıştır.

Ankara İmar Limited Şirketi Araştırma Komisyonunda bağımsızlar arasından seçilmesi gerekli bir boş üyelik vardır. Adaylığını koyanlar?.. Yok. Aday gösterilenler?.. Yok. İşlem gelecek Birleşime bırakılmıştır.

16. — Avrupa Konseyi Danışma Meclisine bağımsız üye seçimi.

BAŞKAN — Avrupa Konseyi Danışma Meclisine bağımsız üyeler arasından seçilmesi gerekli bir asıl üyelik, bir de yedek üyelik vardır. Sayın İsmail İlhan, Sayın Mahmut Vural, Sayın Mehmet Özgüneş, Sayın Hikmet İşmen, Sayın Zeyyat Baykara asıl üyelik, Sayın Kâmil Karavelioğlu da yedek üyelik için aday gösterilmişlerdir.

Sayın İsmail İlhan ve Sayın Hikmet İşmen adaylıklarını kendileri koymuşlardır. Sayın Zeyyat Baykara ile Sayın Kâmil Karavelioğlu'nun adaylıklarını öneren önergeyi sunuyorum:

Başkanlığa

Avrupa Konseyi Danışma Meclisine bağımsızlar adına katılacak üyeler için Millî Birlik ve Kontenjan Gruplarının müşterek asıl ve yedek adaylarının aşağıda gösterilmiş olduğunu arz ederiz.

Saygılarımızla.

Millî Birlik Grupu	Kontenjan Grupu
Başkanı yerine	Başkanvekili
Tabiî Üye	Cihat Alpan
Haydar Tunçkanat	

Asıl Üye : Sayın Zeyyat Baykara
Yedek Üye : Sayın Kâmil Karavelioğlu.

BAŞKAN — Bu konuda bir önerge daha var, sunuyorum:

Başkanlığa

Avrupa Konseyi yedek üyeliği için Sayın Bekir Sıtkı Baykal'ı arz ve teklif ederim.

Ankara
Yiğit Köker

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım;

İzin verirseniz isimleri tekrarlıyorum:

Bu suretle, bir asıl üyelik için, (ki, bağımsız üyeler arasından seçilmesi gereklidir.) Sayın İsmail İlhan, Sayın Mahmut Vural, Sayın Mehmet Özgü-

neş, Sayın Hikmet İşmen, Sayın Zeyyat Baykara, Sayın Bekir Sıtkı Baykal adaydırlar.

Adaylığını koyan başka üye?.. Yok.

Aday gösterilen başka üye?.. Yok.

Bir yedek üyelik için...

FETHİ ÇELİKBAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Bekir Sıtkı Baykal yedek üyeliğe aday gösterilmiştir.

BAŞKAN — Pardon; Bekir Sıtkı Baykal yedek üyelik için aday gösterilmiştir efendim, tashih ederim.

Bir yedek üyelik için (ki, bağımsızlar arasından seçilmesi gereklidir) Sayın Kâmil Karavelioğlu ile Sayın Bekir Sıtkı Baykal aday gösterilmişlerdir.

Adaylığını koyan başka sayın üye?.. Yok.

Aday gösterilen başka sayın üye?.. Yok.

Seçime geçeceğiz.

Seçime geçmezden önce, oy pusulalarının sayımı, dökümü ve tutanağının tutulması için üç kişilik bir kurul seçeceğiz.

Tasnif Kuruluna seçilecek üyeleri tespit etmek üzere ad çekiyorum:

Sayın İmadettin Elmas?.. Yok.

Sayın Haydar Tunçkanat?.. Yok.

Sayın Ali Celâlettin Coşkun?.. Yok.

Sayın Ziya Gökalp Mülâyim?.. Yok.

Sayın Refet Aksoyoğlu?.. Yok.

Sayın Vefa Poyraz?.. Yok.

Sayın Ahmet Karayiğit?.. Yok.

Sayın Ali Kemal Turgut?.. Yok.

Sayın Solmaz Belül?.. Buradalar.

Sayın Hüsnü Dikeçligil?.. Yok.

Sayın Lûtfi Doğan?.. Yok.

Sayın Ömer Lûtfi Hocaoğlu?.. Yok.

Sayın Sami Küçük?.. Buradalar.

Sayın Ahmet Demir Yüce?.. Buradalar.

Komisyon üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

Oylamaya hangi üyeden başlanacağına dair ad çekiyorum... Sayın Ahmet Demir Yüce.

OSMAN NURİ CANPOLAT (Konya) — Sayın Başkan, yedek üyeler ayrıca yazılacak değil mi?

BAŞKAN — Arz edeyim efendim:

Önce asıl üyeyi seçeceğiz. Asıl üyenin seçimi işlemi bittikten sonra Sayın Canpolat, yedek üyenin seçimine geçeceğiz.

Şimdi, asıl üyeyi seçme işlemine başlıyoruz. Sayın Ahmet Demir Yüce'den başlamak ve ad okumak suretiyle oylama yapacağız.

Oy pusulasına sadece asıl üye için adaylardan birisinin adı ve soyadı yazılacaktır.

Sayın Solmaz Belül, Sayın Sami Küçük ve Sayın Ahmet Demir Yüce'yi, sayım, döküm ve tutanağın tutulması işlemlerini yapmak üzere görev başına davet ediyorum.

(Zonguldak Üyesi Ahmet Demir Yüce'den başlanarak oylar toplandı.)

BAŞKAN — Adları okunduğu sırada hazır bulunmayıp oylarını kullanmayan sayın üyeler varsa lütfen oylarını kullansınlar.

Oylarını kullanmayan sayın üye var mı?.. Yok.

Oylama işlemi bitmiştir.

(Oyların ayrımı yapıldı.)

BAŞKAN — Tasnif Heyetinden gelen seçim tutanağını okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Avrupa Konseyine seçilecek bir asıl üyelik için yapılan oylamada gerekli nisabın mevcut olmadığı anlaşıldığından tasnife gidilmemiştir.

Arz olunur.

Tasnif Heyeti

İstanbul	Zonguldak
Solmaz Belül	A. Demir Yüce

Tabiî Üye

Sami Küçük

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulan tutanaktan da çoğunluğumuzun bulunmadığı anlaşıldığından, 55 nci Birleşimi, 13 Mayıs 1975 Salı günü saat 15,00'te toplanmak üzere kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,05

V. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) — YAZILI SORU VE CEVABI

1. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Özer Derbil'in, Orta Doğu Teknik Üniversitesi yöneticilerine dair soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem'in yazılı cevab. (7/344)

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, yöneticilerinin tutumlarına ilişkin sözlü sorumun, sayın Millî Eğitim Bakanı tarafından C. Senatosu İçtüzüğünün 120 nci maddesi uyarınca cevaplandırılmasını arz ederim.

Özer Derbil
Cumhurbaşkanınca
Seçilen Üye

Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencilerinden yedisinin, bir dernek tarafından çıkarılmakta olan bir dergide çıkan yazılar ileri sürülerek, disiplin kuruluna verildikleri öğrenilmiştir.

Derneğin yayın organında çıkan yazıların bir tüzelkişiliğe sahip bulunan derneğin sorumluluğunu dahi gerektirmeyeceği, dernek yayım organının bir suç var ise sorumlu tutulması yasalara göre bir zorunluluğu oluştururken dernek yönetim kurulunu oluşturan öğrencilerin, disiplin kuruluna verilmeleri yasalara ters düşmektedir. Disiplin kuruluna verilmiş olan bu öğrencilere verilecek disiplin cezalarının 5 Aralık 1974 gününden önce ve öğrencilerin ifadelerinin alınmasından evvel 2 sömestr okuldan uzaklaştırmak olarak saptandığı söylenilmektedir. Bu yazılı soru önergesinin verildiği gün bilinmemesi gerekli olan cezaların bir tehdit niteliğinde ve yasalara aykırı olarak duyurulması sorumluluğu gerektirecek bir durum yaratmaktadır. Millî Eğitim Bakanının yasalara göre Üniversiteler Kanunu ve ondan da daha önemli olarak Anayasaya ters bir kuruluş olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mütevelli Heyeti ve Rektörlüğünün tasarruflarından dolayı 7307 sayılı Kanunun 3 ncü ve 10 ncu maddelerinde bir idarî ve siyasî sorumluluğu öngörüldüğüne göre sayın Millî Eğitim Bakanı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi yöneticilerinin yasalara aykırı tutmlarının düzeltilmesi için ne gibi çareler düşünmektedir?.

Saygılarımla.

T. C.
Millî Eğitim Bakanlığı 7 . 5 . 1975
Parlamento/İrtibat
Sayı : 031 . 2 - 154

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 27 . 3 . 1975 gün ve 2475-5088 7/344 sayılı yazınız.

Cumhuriyet Senatosu sayın Üyesi Özer Derbil'in Orta Doğu Teknik Üniversitesi yöneticilerine dair verdikleri yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygı ile arz ederim.

Ali Naili Erdem
Millî Eğitim Bakanı

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Üyesi sayın Özer Derbil'in Orta Doğu Teknik Üniversitesi yöneticilerine dair verdikleri yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde kayıtlı aynı zamanda Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği Yönetim Kurulu Üyesi olan iki öğrenci; Üniversite kampusunda izinsiz bildiri dağıtmaları, 14.10.1974 günü ve 4.11.1974 tarihli kendi adlarını taşıyan bültenlerde Üniversite yönetimine, yöneticilerine, saygısız ve küçük düşürücü davranışları dolayısıyle Üniversite Disiplin Yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre Üniversite Disiplin Kuruluna verilmişlerdir.

Ayrıca öğrencilerin 6 . 12 . 1974 tarihinde sözlü ve yazılı ifadeleri alınmıştır.

Bilgilerinize saygı ile arz ederim.

Ali Naili Erdem
Millî Eğitim Bakanı

Cumhuriyet Senatosu
GÜNDEMİ

55 NCİ BİRLEŞİM

8 . 5 . 1975 Perşembe

Saat : 15,00

I
A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.

2. — Avrupa Konseyi Danışma Meclisine bağımsız üye seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II
SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III
ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV
A — HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Sosyal Sigortalar Kurumunun içinde bulunduğu duruma dair Senato araştırması isteyen önergesi (10/3)

2. — Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı ile Uçak Servisi Anonim Ortaklığının durumuna dair Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu ve ek raporu (10/33) (Dağıtma tarihi : 3 3 . 1973)

3. — Cumhuriyet Senatosu Giresun Üyesi İhsan Topaloğlu ile İstanbul Üyesi Fikret Gündoğan'ın, yurdumuzdaki enerji darlığının nedenleri ve çözüm yolları konusunda Senato araştırması isteyen önergeleri (10/6)

4. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, mason localarına dair Senato araştırması isteyen önergesi. (10/7)

5. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Kızılay altgeçidi ve çarşı yapımı inşaatına dair Senato araştırması isteyen önergesi. (10/9)

6. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil'in, Millî Eğitim Bakanlığının 7.2.1974 tarih ve özel 000.01/114 sayılı tamimi ve bu tamime göre yapılan tayinler hakkında Senato araştırması isteyen önergesi (10/10)

7. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Necip Mirkelâmoğlu'nun, Atatürk Devrimleri ve Devletin temel ilkeleriyle ilgili işlemler hakkında Senato araştırması isteyen önergesi (10/11)

8. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Sami Turan ile Cumhurbaşkanınca seçilen üye Fethi Çelikbaş'ın 11 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameye müsteniden TRT Genel Müdürlüğüne yapılan atamaya dair Senato araştırması isteyen önergeleri (10/12)

9. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal ve 9 arkadaşının, Millî Eğitim Bakanı tarafından yapılmış olan tayin ve nakil tasarrufları hakkında Senato araştırması isteyen önergesi (10/13)

10. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca seçilen Üye Özer Derbil ve 3 arkadaşının, Elektrofer Firmasına verilen teşvik ve ithal belgeleri ile bu firmanın gümrük işlemleri hakkında Senato Araştırması isteyen önergeleri. (10/14)

11. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar ve arkadaşlarının, TRT hakkında Senato Araştırması isteyen önergeleri (10/15)

12. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil, ile Zonguldak Üyesi Ahmet Demir Yüce'nin, Başbakanlığa bağlı Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı tarafından hazırlanmış olan yönetmelik hakkında Senato araştırması isteyen önergeleri (10/16)

13. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Fethi Çelikbaş ve iki arkadaşının, TRT'nin malî ve idarî işlemleri hakkında Senato araştırması isteyen önergeleri (10/17)

14. — Diyanet İşleri Başkanlığında görevli Yaşar Tunagür'ün faaliyetleri konusunda kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonunun üçüncü raporu (10/44) (Dağıtma tarihi : 24 . 2 . 1975)

15. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lütfi Bilgen'in, İçel - Alata Teknik Bahçıvanlık ve Ziraat Okulu hakkında Senato araştırması isteyen önergesi (10/19)

16. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Millî Hareket Partisi örgütünün bazı davranış ve eylemleri hakkında Senato araştırması isteyen önergesi (10/20)

17. — Cumhuriyet Senatosu Saymanlığının Haziran, Temmuz ve Ağustos 1974 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/14) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 12 . 12 . 1974)

18. — Cumhuriyet Senatosu Saymanlığının Eylül, Ekim ve Kasım 1974 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/15) (S. Sayısı : 468) (Dağıtma tarihi : 7 . 4 . 1975)

19. — Cumhuriyet Senatosu Başkanlığının 1973 malî yılı kesinhesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/16) (S. Sayısı : 469) (Dağıtma tarihi : 21 . 4 . 1975)

20. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Turgut Gülez'in, Anayasanın 78 nci maddesi muvacehesinde Bolu Çimento Fabrikası İdare Meclisi Reisliği sıfatıyle Senatörlük sıfatının bağdaşıp bağdaşmayacağına dair, İstanbul eski Üyesi Ekrem Özden'in önergesi ve bu hususta Başkanlık Divanının 1 Haziran 1970 tarih ve 28, 10 Temmuz 1972 tarih ve 31, 11 Mart 1974 tarih ve 9, 13 . 11 . 1974 tarih ve 2 sayılı kararları (Dağıtma tarihi : 16 . 12 . 1974)

21. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 10 . 5 . 1972 tarih ve 15561 sayılı kararı ile 12 . 6 . 1973 tarih ve 28, 20 . 6 . 1974 tarih ve 28, 6 . 3 . 1975 tarih ve 28 sayılı raporları (Cumhuriyet Senatosu : 4/131) (S. Sayısı : 279'a 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1975)

22. — Kütahya Milletvekili Eski Maliye Bakanı Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5873 sayılı Şevket Bozkurt'a, 5878 sayılı Şefika Sertkan'a, 5879 sayılı Nuriye Karabulut'a, 5880 sayılı Fatma Hikmet Göymen'e, 5881 sayılı Özgül Ertunç'a 5882 sayılı Mesut Tuğrul Oymak'a, 5883 sayılı Fatma Müeyyed Genç'e, 5884 sayılı Vedia Şen'e, 5885 sayılı Asiye Gündüz'e, 5886 sayılı Naciye Mutlu'ya, 5887 sayılı Neşet Eray'a, 5888 sayılı Şerife Azrak'a, 5889 sayılı Ahmet Acar'a, 5890 sayılı Şevkiye Şengelen'e, 5891 sayılı Feride Nezahat Anarman'a, 5892 sayılı Mecit Solmaz'a ve 5893 sayılı Asiye Ünsaldı'ya ait kararların Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 25 . 6 . 1973, 20 . 6 . 1974, 6 . 3 . 1975 tarih ve 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 5937/7041 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/135) (S. Sayısı : 314'e 2 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20.3.1975

23. — Kütahya eski Milletvekili Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5872 sayılı İhsan Ünesen'e ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 7, 3 . 3 . 1975 tarih ve 7 sayılı raporları C. Senatosu : 4/160) (S. Sayısı : 360'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1975)

24. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5871 sayılı Şerife Önkal'a ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 1, 3 . 3 . 1975 tarih ve 1 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/163) (S. Sayısı : 361'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1975)

25. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5875 sayılı Ayşe Dursun'a ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 3, 3 . 3 . 1975 tarih ve 3 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/162) (S. Sayısı : 362'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 18 . 3 . 1975)

26. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5876 sayılı Mehmet Fuat Tanrısever'e ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 4, 3 . 3 . 1975 tarih ve 4 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/159) (S. Sayısı : 364'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1975)

27. — Ziya Müezzinoğlu'nun (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 128 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 15558 sayılı Aziz Ronabar'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyo-

nunun, 6 . 6 . 1974 tarih ve 29, 3 . 3 . 1975 tarih ve 29 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/164) (S. Sayısı : 365'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

28. — Ziya Müezzinoğlu'nun (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.11.1970 tarih ve 15 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 1274 sayılı Tahir Şanlı'ya ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20.6.1974 tarih ve 33, 3.3.1975 tarih ve 33 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/169) (S. Sayısı : 377'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 19.3.1975)

29. — Ali Rıza Uzuner'in (Eski Çalışma Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 10.1.1972 tarih ve 34 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2510 sayılı Emine Şinik'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20.6.1974 tarih ve 32, 3.3.1975 tarih ve 32 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/168) (S. Sayısı : 378'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 19.3.1975)

30. — İstanbul Milletvekili (Eski Millî Savunma Bakanı) İlhami Sancar'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 21.6.1973 tarih ve 159 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 19065 sayılı Bekir Şirin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20.6.1974 tarih ve 30,3.3.1975 tarih ve 30 sayılı raporları (C. Senatosu: 4/166) (S. Sayısı : 379'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 19.3.1975)

31. — Konya Milletvekili (Eski Tarım Bakanı) Bahri Dağdaş'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 19 . 6 . 1967 tarih ve 29 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2144 sayılı Mürüvet Gökşin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20 . 6 . 1974 tarih ve 31, 6 . 3 . 1975 tarih ve 31 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/167) (S. Sayısı : 380'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 23.3.1975)

32. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 5 . 1969 tarih ve 64 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5133 sayılı Pakize İzbul'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 4 . 7 . 1974 tarih ve 50, 6 . 3 . 1975 tarih ve 50 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/197) (S. Sayısı : 383'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20.3.1975)

33. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 5 . 1969 tarih ve 64 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5129 sayılı Lâtife Doğdu'ya ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 49, 6 . 3 . 1975 tarih ve 49 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/196) (S. Sayısı: 384'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

34. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 887 sayılı Fatma Boy'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 4 . 7 . 1974 tarih ve 48, 6 . 3 . 1975 tarih ve 48 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/195) (S. Sayısı : 385'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi: 20 . 3 . 1975)

35. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 886 sayılı Fatma Ayla Ergun'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 47, 6 . 3 . 1975 tarih ve 47 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/194) (S. Sayısı : 386'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

36. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 885 sayılı Gülayşe Kış'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 46, 6 . 3 . 1975 tarih ve 46 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/193) (S. Sayısı : 387'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

37. —. Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma. Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 884 sayılı Saniye Tokmak'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 45, 6 . 3 . 1975 tarih ve 45 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/192) (S. Sayısı : 388'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

38. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 883 sayılı Hicriye İlker'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 44, 6 . 3 . 1975 tarih ve 44 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/191) (S. Sayısı : 389'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

39. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 882 sayılı Hayriye Özaşkan'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 43, 6 . 3 . 1975 tarih ve 43 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/190) (S. Sayısı : 390'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

40. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 881 sayılı Şerife As'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 42, 6 . 3 . 1975 tarih ve 42 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/189) (S. Sayısı : 391'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

41. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 880 sayılı Zeynep Karataş'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazılı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 41, 6 . 3 . 1975 tarih ve 41 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/188) (S. Sayısı : 392'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

42. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 879 sayılı Kudret Aydın'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 40, 6 . 3 . 1975 tarih ve 40 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/187) (S. Sayısı : 393'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

43. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 878 sayılı Safiye Gençtürk'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 39, 6 . 3 . 1974 tarih ve 39 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/186) (S. Sayısı : 394'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

44. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 877 sayılı Halide Nom'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 38, 6 . 3 . 1975 tarih ve 38 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/185) (S. Sayısı : 395'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

45. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 6 . 1970 tarih ve 8 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 875 sayılı Naciye İzgi'ye ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 37,

6 . 3 . 1975 tarih ve 37 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/184) (S. Sayısı : 396'ya 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

46. — Sait Naci Ergin'in (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1970 tarih ve 15 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 1275 sayılı Muteber Alemdar'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 36, 6 . 3 . 1975 tarih ve 36 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/183) (S. Sayısı : 397'ye 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

47. — Sait Naci Ergin'in (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 27 . 3 . 1968 tarih ve 53 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4263 sayılı Gülhan Erkul vekili Avukat M. Salih Yurdakuler'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 35, 6 . 3 . 1975 tarih ve 35 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/182) (S. Sayısı : 398'e 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

48. — Ziya Müezzinoğlu'nun (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 128 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 15564 sayılı Kemal Derin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 34, 6 . 3 . 1975 tarih ve 34 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/181) (S. Sayısı : 399'a 1 nci ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

49. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 5 . 1969 tarih ve 64 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5106 sayılı Nuri Öner'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 11 . 7 . 1974 tarih ve 51, 6.3.1975 tarih ve 51 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/199) (S. Sayısı : 402'ye 1 nci ek (Dağıtma tarihi: 20.3.1975)

50. — Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Orhan Süersan'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarih ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5894 sayılı Kararının Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 31 . 5 . 1971 tarih ve 6, 10 . 5 . 1972 tarih ve 6, 20 . 6 . 1974 tarih ve 6, 3 . 3 . 1975 tarih ve 6 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/81 - 4/22) (S. Sayısı : 1574'e 3 ncü ek) (Dağıtma tarihi : 20 . 3 . 1975)

51. — Kırklareli eski Milletvekili M. Orhan Türkkan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 7 . 1967 tarih ve 38 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2942 sayılı Kararının Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 31 . 5 . 1971 tarih ve 17/1, 10.5.1972 tarih ve 17/1, 20 . 6 . 1974 tarih ve 17, 3 . 3 . 1975 tarih ve 17 sayılı raporları (C. Senatosu : 4/80 - 4/23) (S. Sayısı : 1575'e 3 ncü ek) (Dağıtma tarihi: 20.3.1975)

52. — Cumhuriyet Senatosu Konya Üyesi Mehmet Varışlı'nın Yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/59) (S. Sayısı : 476) (Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1975)

53. — Cumhuriyet Senatosu Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın Yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/507) (S. Sayısı : 477) (Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1975)

54. — Cumhuriyet Senatosu Sakarya Üyesi Mustafa Tığlı'nın Yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/555) (S. Sayısı : 478) (Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1975)

55. — Cumhuriyet Senatosu Erzincan Üyesi Niyazi Ünsal'ın Yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/606) (S. Sayısı : 479) (Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1975)

V
İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Televizyon yayınlarının korunmasına dair Avrupa Anlaşması ile Ek Protokollerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu ra-

poru (M. Meclisi : 1/239; C. Senatosu : 1/340) (S. Sayısı : 471) (Dağıtma tarihi : 21 . 4 . 1975) (Bitiş tarihi : 7 . 7 . 1975)

× 2. — Yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesine dair Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna ilişkin kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu (M. Meclisi : 1/207; C. Senatosu : 1/339) (S. Sayısı : 472) (Dağıtma tarihi : 21 . 4 . 1975) (Bitiş tarihi : 15 . 7 . 1975)

× 3. — Türkiye - Tunus Dostluk Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu (M. Meclisi : 1/204; C. Senatosu : 1/338) (S. Sayısı: 473) (Dağıtma tarihi: 21 . 4 . 1975) (Bitiş tarihi : 15 . 7 . 1975)

× 4. — 24 Nisan 1963 tarihinde Viyana'da imzalanan Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesine katılmamızın uygun bulunduğuna dair Kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu (M. Meclisi : 1/255; C. Senatosu : 1/341) (S. Sayısı : 475) (Dağıtma tarihi : 30 . 4 . 1975) (Bitiş tarihi : 30 . 6 . 1975)